

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

«Затверджую»

Ректор

Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

академік НАН України

Губерський Л.В.

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ
ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (АД'ЮНКТИВ)**

в аспірантурі (ад'юнктурі) Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

за спеціальністю **061 «Журналістика»**

Галузь науки – 06 Журналістика

Обсяг освітньої складової програми – 40 кредитів ЄКТС

Термін навчання – 4 роки

Форма навчання – очна, заочна

Київ 2016

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми.	3
2. Зміст освітньо-наукової програми.....	4
3. Мета і завдання освітньо-наукової програми.....	6
4. Науково-дослідницька робота аспіранта (ад'юнкта).....	7
5. Асистентська педагогічна практика.....	9
6. Проміжна та підсумкова атестації.....	11
7. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів).	13
8. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури (ад'юнктури)... ..	14
9. Матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення виконання освітньо-наукової програми	17
Додатки:	
Додаток А. Навчальний план підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика	
Додаток Б. Анотації дисциплін та структурно-логічна схема.....	23
Додаток В. Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами (ад'юнктами) за ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в аспірантурі (ад'юнктурі) Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 061 «Журналістика»	93
Додаток Г. Тематика дисертаційних досліджень аспірантів/адюнктів	94

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії (ад'юнктів) поширюється в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Фахівець рівня *доктор філософії*.

За спеціальністю *061 «Журналістика»*.

Галузь науки *06 Журналістика*.

Освітній рівень: *III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти*.

Кваліфікації: *доктор філософії у галузі журналістика за спеціальністю «Журналістика»*.

З узагальненим об'єктом діяльності: *наука, комунікація, вища освіта*.

З нормативним терміном навчання (денна форма): *чотири роки*.

Аспіранти (ад'юнкти), які не мають попередньо отриманої педагогічної кваліфікації, повинні в обов'язковому порядку прослухати визначену цією програмою педагогічну дисципліну «Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу», після чого їх буде допущено до проходження асистентської практики. У такому випадку їм буде присвоєно додаткову педагогічну кваліфікацію викладача вищого навчального закладу (із внесенням відповідного запису до диплома доктора філософії і додатку до диплома).

Ця програма встановлює:

- необхідний рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, здобутих особою і достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-іноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та методикою педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- нормативний зміст навчання в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика;
- форму проміжної та підсумкової атестації;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Успішне виконання особою ОНП є підставою для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика.

Позначення та скорочення

У цій програмі для формування шифрів застосовуються скорочення назв циклів підготовки, до якої віднесено навчальні дисципліни:

ОНД – обов’язкові навчальні дисципліни;

ДВФ/І – дисципліни вибору факультету/інституту;

ДВА – дисципліни вільного вибору аспіранта (ад’юнкта).

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма передбачає такі складові:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

– обов’язкові навчальні дисципліни (ОНД), які забезпечують підвищення професійної майстерності майбутньої науково-дослідницької та викладацької діяльності;

– дисципліни вибору факультету (ДВФ/І), призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-кваліфікаційного рівня;

– дисципліни вибору аспіранта (ад’юнкта) (ДВА) дозволять отримати додаткові знання, що підвищать їхній фаховий рівень і поглиблять знання у відповідних фахових спрямуваннях.

2. Проходження асистентської практики дозволить закріпити отримані знання щодо викладацької майстерності.

3. Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

4. Підготовка та захист дисертаційної роботи, що разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (ад’юнкта) та максимальний навчальний час за циклами наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (ад’юнкта)

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Професійна теоретична підготовка	900	30
1.1.	Обов’язкові навчальні дисципліни	300	10
1.2.	Дисципліни вибору факультету	240	8
1.3.	Дисципліни вибору аспіранта (ад’юнкта)	360	12
2.	Асистентська педагогічна практика	300	10
3.	Науково-дослідницька робота	X	X

4.	Підготовка та захист дисертаційної роботи	X	X
Разом		1200	40

2.1. Нормативний зміст освітньо-професійної програми

1. Перелік теоретичних дисциплін з мінімальною кількістю навчальних годин і кредитів ЄКТС, що відводиться їх вивчення наведено у додатку А «Навчальний план».

2. Анотація цих дисциплін, що складаються із змістовних модулів та поєднані у структурно-логічну схему, наведено у додатку Б.

3. Присвоєння кваліфікації «доктор філософії у журналістика за спеціальністю журналістика» здійснюється після складання комплексного підсумкового іспиту за фахом та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

4. Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії (ад'юнкта) складається з дисциплін самостійного вибору аспіранта (ад'юнкта), запропонованих Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, факультетами та інститутами, відповідно до навчального плану.

5. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

2.2. Підсумкова атестація аспіранта (ад'юнкта)

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом складання комплексного підсумкового іспиту зі спеціальності 061 «Журналістика» та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Комплексний підсумковий іспит зі спеціальності 061 «Журналістика» складається з 2-х обов'язкових модулів та варіативних модулів (відповідно до напрямку підготовки за кафедрами), що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок. На іспит виносяться такі обов'язкові модулі:

1) Теорія та історія соціальних комунікацій;

2) Методологія та організація соціальнокомунікаційних наукових досліджень.

Присвоєння наукового ступеня доктор філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика здійснює спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування. В окремих випадках, згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5), створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6-7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика, який успішно виконав та захистив власне наукове дослідження у спеціалізованій вченій раді, здатний до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі соціальних комунікацій, реклами, зв'язків з громадськістю, видавничої діяльності, викладацької роботи у вищих навчальних закладах.

До основних завдань ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика належать:

- сформувати у здобувача вищої освіти – першого наукового ступеня доктора філософії **загальні та фахові компетентності**, достатні для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 061 – «Журналістика», участі у колективній науково-дослідній роботі у галузі соціальних комунікацій; достатні для здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-методичної роботи профільної кафедри (відділу) у вищому навчальному закладі (науковій установі);
- забезпечити виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки у галузі соціальних комунікацій, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика;
- створити умови для належного визначення основних етапів та змістовних завдань власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня та послідовність їх виконання;
- створити умови для належної публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика у наукових фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій;
- забезпечити системну розширену педагогічну практику аспіранта (ад'юнкта) (здобувача) на профільній кафедрі, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками, сучасними інформаційними технологіями викладання дисциплін у галузі державного управління, проведення навчальних занять, підготовку та публікацію власних науково-методичних праць за профілем кафедри (робоча навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, навчально-методичний посібник, навчальний посібник, підручник, практикум тощо), практичне освоєння принципів та методів організації науково-педагогічної, наукової та виховної роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл

педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету тощо);

– забезпечити якісний проміжний контроль виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створити умови для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

– створити умови для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня до захисту у спеціалізованій вченій раді, чи разової спеціалізованої вченої ради.

4. Науково-дослідницька робота аспіранта (ад'юнкта)

Науково-дослідницька робота аспірантів (ад'юнктів) є обов'язковою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців (докторів філософії), здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується.

Наукова складова включає проведення фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, підготовку до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого визначена відповідною кафедрою та затверджена вченою радою навчального закладу, написання та публікацію статей та апробацію результатів за напрямком дисертаційного дослідження (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано **не менше 5 статей у вітчизняних і міжнародних фахових виданнях**, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, у тому числі **одна стаття у науковому журналі, який включено до міжнародних наукометричних баз даних**).

Науково-дослідницька робота аспіранта (ад'юнкта) здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На підготовчому етапі аспірант (ад'юнкт) :

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук літературних джерел з обраної теми.

2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта (ад'юнкта); робочого плану аспіранта (ад'юнкта) .

3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.

5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який являє собою реферативний виклад питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант (ад'юнкт):

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю ОНП аспірантури (ад'юнктури), з використанням фундаментальних і прикладних дисциплін, що викладаються. Займається науковою роботою з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій та наукових публікацій у вітчизняних фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки і виданнях, включених у міжнародні наукометричні бази даних, наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях: у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Бере участь у роботі Наукового товариства студентів та аспірантів (ад'юнктів) та у заходах Ради молодих вчених університету.

6. Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських грантів, а також індивідуальних планів кафедр.

7. Якщо за науковими результатами наукового дослідження було отримано винахід, то аспірантом (ад'юнктом) готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

8. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

9. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні секції, а потім виносяться для обговорення та дискусії на засіданні кафедри.

10. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі (передзахист).

11. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.
12. Працює над створенням нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.
13. Захищає дисертацію у спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається у **індивідуальному плані підготовки фахівця**. Контроль виконання індивідуального плану підготовки здійснюються профільними кафедрами шляхом атестації. **Атестація аспірантів (ад'юнктів)** здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії (ад'юнктів) за спеціальністю. Атестація аспірантів (ад'юнктів) проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти. Аспірант (ад'юнкт) **звітує** на кафедрі 2 рази на рік.

При атестації аспіранта (ад'юнкта) враховуються виконання програмних вимог як освітньої так і наукової компонент освітньо-наукової програми. Аспіранти (ад'юнкти), що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти (ад'юнкти), які не пройшли атестацію, підлягають відрухуванню.

Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта (ад'юнкта) за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. **Проміжний звіт** має включати три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький.
3. Практичний модуль.

Результатом навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) є складання комплексного екзамену зі спеціальності та представлення дисертації в спеціалізовану вчену раду по захисту дисертацій.

5. Асистентська педагогічна практика

Асистентська педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вона має на меті набуття аспірантом (ад'юнктом) професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу.

За відсутності у аспіранта (ад'юнкта) кваліфікації «викладач вищого навчального закладу» формування теоретичних знань щодо сутності, структури та форм навчального процесу підготовки фахівців зі спеціальності 061 «Журналістика» відбувається під час обов'язкового вивчення педагогічної дисципліни «Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу». Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта (ад'юнкта) здійснювати підготовку навчально-методичного

забезпечення, підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом з керівником практики, проведення семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів, в межах дисциплін, які викладає науковий керівник, відбувається під час проходження асистентської педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на другому та третьому році навчання залежно від фактичного педагогічного навантаження на кафедрі.

Метою асистентської педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів (ад'юнктів) з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 061 «Журналістика».

Асистентська педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта (ад'юнкта). Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, що проводяться аспірантом (ад'юнктом) при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії (ад'юнктів), асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому році навчання в обсязі 300 год. (10 кредитів), у тому числі не менше 50 годин семінарських занять зі студентами.

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом (ад'юнктом) наступних видів робіт:

- підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом з лектором з дисциплін, які викладаються науковим керівником;
- підготовку та проведення семінарських (лабораторних) занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення семінарських (лабораторних) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що читаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що читаються;
- участь (разом з лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності.

Захист звіту з асистентської педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням директора Інституту журналістики. Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр під час проміжної атестації аспірантів (ад'юнктів), а загальні підсумки – затверджуються на засіданні Вченої ради Інституту журналістики.

6. Проміжна та підсумкова атестації

Атестація аспірантів (ад'юнктів) здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика. В процесі підготовки докторів філософії (ад'юнктів) використовують дві форми атестації: проміжну та підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії (ад'юнкта), є обов'язковою.

6.1. Проміжна атестація

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта (ад'юнкта) за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі: 1) теоретичний, 2) науково-дослідницький, 3) практичний.

6.1.1. Атестація за теоретичним модулем передбачає складання іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії (ад'юнктів) за спеціальністю 061 «Журналістика». Склад екзаменаційної комісії та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-наукового рівня доктора філософії (ад'юнкта) з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури (ад'юнктури). Технологія проміжної атестації включає наступні етапи:

- розробка теоретичних питань науково-аналітичного характеру;
- проведення контролю;
- перевірка виконаних завдань;
- усне обговорення письмових відповідей на теоретичні питання, творчі завдання, відповіді на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії;
- оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей теоретичної підготовки аспірантів відповідно до об'єктивних критеріїв.

6.1.2. Науково-дослідницький модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів (ад'юнктів) раз на рік та звітування на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи (див. додаток В).

6.1.3. Практичний модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому та третьому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом (ад'юнктом) професійних навичок та вмінь на посаді викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту

асистентської педагогічної практики, яка створюється за розпорядженням директора Інституту журналістики.

6.2. Підсумкова атестація

Метою підсумкової атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури (ад'юнктури) вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика. Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками: 1) оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки; 2) встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії в галузі журналістика за спеціальністю журналістика.

6.2.1. Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного підсумкового іспиту за спеціальністю 061 «Журналістика» відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії (ад'юнкта) за цією спеціальністю. Комплексний підсумковий іспит передбачає виконання кваліфікаційних завдань за спеціальністю 061 «Журналістика» і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури (ад'юнктури) вищих навчальних закладів. Програма комплексного іспиту містить обов'язковий і варіативний модулі. Обов'язковий модуль охоплює теоретичні та методологічні аспекти соціальних комунікацій, оволодіння методологією та методикою джерелознавчого дослідження, оволодіння сучасною вітчизняною та зарубіжною історіографією з напряму дослідження, а варіативний модуль стосується наукових та практичних аспектів відповідно до обраного напряму дисертаційної роботи. Комплексний екзамен дає можливість встановити рівень теоретичної та практичної фахової підготовки аспіранта (ад'юнкта). Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, склад якої та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії (ад'юнкта) з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної та практичної фахової підготовки вимогам фахових компетентностей випускників аспірантури (ад'юнктури) за спеціальністю 061 «Журналістика».

Комплексний іспит складається з виконання теоретичних і практичних (аналітичних) завдань:

- теоретичне завдання передбачає письмову відповідь на теоретичні питання, які стосуються сучасних проблем соціальних комунікацій, що дає можливість оцінити теоретичний рівень професійної підготовки за спеціальністю 061 «Журналістика» (питання включають обов'язковий і варіативний модулі програми);
- практичне (аналітичне) завдання передбачає науковий пошук в межах чітко окресленої проблеми, за результатами якого формується розгорнута аналітична записка (відповідно до напряму дослідження).

6.2.2. Нормативною формою підсумкової атестації є **прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи**, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта (ад'юнкта) та вимог, що висуваються до доктора філософії (ад'юнкта) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика.

Підсумкову атестацію у вигляді прилюдного захисту дисертації здійснює спеціалізована вчена рада, склад якої затверджується Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. В окремих випадках згідно з Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5) створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6–7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

На дисертаційну роботу доктора філософії (ад'юнкта) в галузі журналістика за спеціальністю журналістика покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня доктора філософії (ад'юнкта) вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасних соціальних комунікацій і практики використання знань в прикладних соціально-комунікаційних технологіях. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта (ад'юнкта) і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів (ад'юнктів), що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в аспірантурі (ад'юнктурі) Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 061 «Журналістика», завершується присудженням наукового ступеня «доктор філософії» в галузі журналістика за спеціальністю 061 «Журналістика» з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

7. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів)

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів) мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів) мають бути представлені такими складовими:

1. Прослуховування за спеціальністю 061 «Журналістика» курсів та спецкурсів в обсязі 30 кредитів.

2. Складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.

3. Проходження та успішний захист асистентської педагогічної практики.

4. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді, що діє в університеті.

5. Публікація за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття має бути опублікована у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних.

6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 3-х всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, семінарів та інших форм наукової комунікації.

8. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури (ад'юнктури)

За результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) за спеціальністю 061 «Журналістика» випускники аспірантури (ад'юнктури) набувають загальні та фахові компетентності (див. таблицю 2).

Таблиця 2.

Характеристика загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури (ад'юнктури) за спеціальністю 061 «Журналістика»

Вид компетентності	Зміст компетентності
1. Загальні компетентності	
1.1. Дослідницькі	<p>1.1.1. Здатність до критичного мислення, зокрема, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення.</p> <p>1.1.2. Уміння з дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки.</p> <p>1.1.3. Здатність до участі у міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження.</p> <p>1.1.4. Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.</p> <p>1.1.5. Ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної</p>

	діяльності, які приводять до отримання нових знань.
	1.1.6. Проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення.
	1.1.7. Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.
	1.1.8. Здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах.
	1.1.9. Уміння працювати з літературними каталогами, базами даних та наукометричними базами.
	1.1.10. Володіти навичками застосування синергетичної методології у науково-дослідницькій та педагогічній діяльності.
	1.1.11. Знання історії галузі науки, за якою здійснюються власні дослідження, усвідомлення місця результатів власного наукового дослідження у суспільному житті.
1.2. Комунікативні	1.2.1. Здатність вільно застосовувати рідну та іноземну (в першу чергу - англійську) мову в науковій роботі, науково-педагогічній та інноваційній діяльності, в практиці повсякденного спілкування в режимі реального часу.
	1.2.2. Здатність написання українською та іноземною мовою власних наукових творів різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, наукова доповідь, запит на науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація тощо).
	1.2.3. Здатність написання українською та іноземною мовою (в першу чергу - англійською) власних науково-педагогічних творів різного змісту та обсягу (робоча навчальна програма, текст лекції, розділи в навчальному посібнику, підручнику тощо).
	1.2.4. Здатність усно практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності (усний виступ на конференції, використання іноземної мови у ділових переговорах щодо комерціалізації результатів наукового дослідження, проведення іноземною мовою лекцій з нормативних курсів та спеціальних курсів за профілем кафедри, консультування студентів іноземною мовою, проведення іноземною мовою одноразових презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів тощо).
	1.2.5. Уміння та навички використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів.
	1.2.6. Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати інтернет-технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.
	1.2.7. Здатність до практичного використання у власній педагогічній діяльності інформаційних технологій дистанційного навчання, у організації та проведенні наукових заходів

	(конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).
	1.2.8. Спроможність ефективно працювати в команді.
	1.2.9. Уміння ефективно працювати самостійно.
	1.2.10. Уміння працювати з експертами.
1.3. Управлінські	1.3.1. Здатність брати участь у організації роботи кафедри, факультету, університету, знати та розуміти принципи організації роботи науково-дослідного сектору/лабораторії/, науково-дослідної теми за профілем навчання (розподіл функціональних обов'язків, технічне завдання НДР, місце науково-дослідного сектору/лабораторії у системі наукової роботи факультету та університету тощо).
	1.3.2. Знати принципи фінансування НДР та структуру кошторисів на її виконання, вміння підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію.
	1.3.3. Знати основи управління науково-дослідним сектором/лабораторією, основи управління науково-дослідною роботою факультету й університету (план роботи, регламент, індикатори).
	1.3.4. Уміння приймати рішення у нестандартних ситуаціях (зміна технічного завдання, коригування планів, звільнення працівників тощо).
	1.3.5. Уміння формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).
	1.3.6. Уміння раціонально та ефективно використовувати наявні кадрові та матеріальні ресурси для виконання поставлених завдань.
1.4. Науково-педагогічні	1.4.1. Здатність брати участь у організації науково-педагогічної роботи профільної кафедри, знати та розуміти принципи організації роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету).
	1.4.2. Практичне вміння створювати власні науково-педагогічні твори за профілем кафедри (робоча навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, розділи навчально-методичного посібника, навчального посібника, підручника, практикуму, вміння читання лекцій, проводити практичні, семінарські заняття, консультації, керувати самостійною роботою тощо).
	1.4.3. Вміння планувати і ефективно використовувати час у науковій та педагогічній роботі. Вибирати і ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента. Здійснювати науково-дослідницьку роботу у вищому навчальному закладі, у тому числі, керівництво науково-дослідницькою роботою студентів.
1.5. Етичні	1.5.1. Дотримуватись норм наукової етики щодо здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження.
	1.5.2. Знати праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження,

	формулювати мету власного наукового дослідження.
2. Фахові компетентності для спеціальності 061 «Журналістика»	
2.1. Визначення проблематики досліджень соціальних комунікацій	2.1.1. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки. 2.1.2. Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері. 2.1.3. Аналізувати праці у галузі соціальних комунікацій, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.
2.2. Збирання, опрацювання та критика джерел	2.2.1. Самостійно збирати та критично опрацьовувати джерела, проводити їх зовнішню та внутрішню критику, вивчення, визначати автентичність, виявляти в них фактологічну основу. 2.2.2. Здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами. 2.2.3. Визначати рівень об'єктивності подій в різних видах джерел, оцінювати достовірність та репрезентативність джерельної інформації.
2.3. Побудова тлумачно-інтерпретативних схем у соціальних комунікаціях	2.3.1. Використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в дослідненні соціальних комунікацій. 2.3.2. Визначати методологічні принципи та методи дослідження соціальних комунікацій в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи. 2.3.3. Вміти будувати причинно-наслідковий (каузальний) ряд із виявленого в наукових джерелах фактичного змісту явищ та подій. 2.3.4. Вміти будувати реконструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі наукових спостережень.
2.4. Використання наявних знань з соціальних комунікацій в публічній сфері	2.4.1. Формулювати суспільно-значиму проблематику подій і володіти різними формами її публічної презентації (виставки, музейні експозиції, он-лайн презентації, публічні лекції, науково-популярні тексти, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації тощо).

9. Матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення виконання освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова підготовка докторів філософії (ад'юнктів) за спеціальністю 061 «Журналістика» здійснюється на базі Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який розташований у навчальному корпусі університету за адресою: м. Київ, вул. Мельникова, 36/1. До послуг аспірантів (ад'юнктів) на факультеті є низка науково-дослідницьких і навчально-освітніх структурних підрозділів, а саме: телестудія, кіностудія, радіостудія, студія медіадизайну, навчальна поліграфічна лабораторія, редакція новин. Таким чином, в інституті існує достатня кількість аудиторій, лабораторій, навчальних площ, що загалом забезпечують існуючий обсяг підготовки фахівців з

гуманітарних, фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, активно здійснюється суттєве поліпшення матеріально-технічної бази навчального процесу.

Навчальний корпус Інституту міжнародних відносин та Інституту журналістики, в якому розміщується Інститут журналістики, знаходиться у задовільному стані (у всіх навчальних аудиторіях здійснений сучасний ремонт) і відповідає санітарно-технічним і протипожежним вимогам. Загальна площа приміщень Інституту журналістики – 29587,5 м², з них навчальна площа становить 3505 м², приміщення для науково-педагогічного персоналу та службові приміщення – 1134,3 м². Площа кафедр та науково-дослідницьких і навчально-освітніх структурних підрозділів Інституту журналістики, безпосередньо пов'язаних з підготовкою докторів філософії зі спеціальності 061 «Журналістика» представлена у таблиці 3.

Таблиця 3.

Площа приміщень історичного факультету, пов'язаних з підготовкою докторів філософії зі спеціальності 061 «Журналістика»

№ кабінету	Призначення приміщення	Площа, м ²
Кафедри		
103 А	Кафедра електронних видань та медіадизайну	31,7 м ²
126	Кафедра телебачення і радіомовлення	35,2 м ²
128 А	Кафедра кіно-, телемистецтва	31,2 м ²
201	Кафедра мови та стилістики	33,9 м ²
204	Кафедра історії журналістики	18,7 м ²
229	Кафедра видавничої справи та редагування	41,5 м ²
230	Кафедра соціальних комунікацій	31,2 м ²
231	Кафедра іноземних мов	41,5 м ²
443	Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю	31,3 м ²
Науково-дослідницькі й навчально-освітні структурні підрозділи		
102	Навчальна поліграфічна лабораторія	31,5 м ²
125	Телевізійна студія	61,6 м ²
130	Режисерська	18,6 м ²
131	Відеомонтажна	18,6 м ²
132	Кіностудія	51,9 м ²
134	Радіостудія	33,9 м ²
314	Студія медіадизайну	25,5 м ²

На території студмістечка Київського національного університету імені Тараса Шевченка знаходяться гуртожитки для проживання. У студмістечку функціонують їдальня, буфети, медпункт, студентський профілакторій та студентська поліклініка, а також обладнані спортивні майданчики. У навчальному корпусі Інституту журналістики функціонує Ідальня ІМВ із шістьма залами для обслуговування співробітників та студентів.

Інформація про наявність приміщень для занять студентів, аспірантів приміщень для науково-педагогічних працівників, читальних залів, гуртожитків, їдалень тощо наведена у таблиці 4.

Будівля навчального корпусу Інституту журналістики – I ступеня довговічності, інші будівлі – II і III ступенів довговічності. Всі вони під'єднанні до інженерних мереж (газ, водостік, каналізація, тепломережі, електропостачання, слаботочні мережі). Матеріальні цінності зберігаються на складах та у приміщеннях, обладнаних охороною сигналізацією. В усіх корпусах цілодобово діє охорона.

Дві кафедри (видавничої справи та редагування, іноземних мов) займають по одному приміщенню, вісім кафедр (соціальних комунікацій, мови та стилістики, кіно-, телемистецтва, телебачення та радіомовлення, історії журналістики, періодичної преси, реклами та зв'язків з громадськістю, електронних видань і медіадизайну) займають по два приміщення. Всі кафедри устатковані меблями – столами, шафами для літератури. У своєму розпорядженні вони мають сучасну матеріально-технічну базу: комп'ютери та багатофункціональні пристрої. Все обладнання відповідає потребам навчального процесу. На кафедрах забезпечується виконання норм охорони праці та протипожежної безпеки. Стан освітлення аудиторій відповідає нормам.

Усі види занять, що передбачені навчальними планами, повною мірою забезпечені необхідними навчальними площами, технічними засобами у відповідності до вимог робочих навчальних програм.

Таблиця 4.

Загальна площа приміщень та її розподіл, м²

№ з/п	Найменування приміщень за функціональним призначенням	Площа приміщень (кв. м)			
		Загальні	У тому числі		
			Власні	Орендовані	Здано в оренду
1.	Навчальні приміщення, усього: у тому числі:	265355	265355	-	2296
1.1.	Приміщення для занять студентів, курсантів, слухачів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії тощо)	61559,96	61559,96	-	-
1.2.	Комп'ютерні лабораторії	1095,8	1095,8	-	-
1.3.	Спортивні зали	1017,30	1017,30	-	-
2.	Приміщення для науково-педагогічних працівників (педагогічних)	24978,39	24978,39	-	-
3.	Службові приміщення	131180,78	131180,78	-	-
4.	Бібліотека, у тому числі читальні зали	5100,1	5100,1	-	-
5.	Гуртожитки	136182,1	136182,1	-	-
6.	Їдальні, буфети	14140,5	14140,5	-	-
7.	Профілакторії, бази відпочинку	24985,73	24985,73	-	-

8.	Медичні пункти	148,1	148,1	-	-
9.	Інше	-	-	-	-

Основним джерелом інформаційного забезпечення є Наукова бібліотека ім. М. Максимовича, фондами якою користуються аспіранти (ад'юнкти) Інституту журналістики. Також, у навчальному корпусі функціонує власна бібліотека Інституту міжнародних відносин та Інституту журналістики.

Для забезпечення навчального процесу на високому рівні активно використовуються навчальні лабораторії, комп'ютерні класи, що створює умови для забезпечення ефективного викладання наявних дисциплін. Управління обчислювальною технікою передбачає концентрацію у загально-університетських класах з метою її оптимального використання та обслуговування. Обчислювальна техніка використовується також для реалізації цілого ряду управлінських та фінансово-економічних завдань.

Комп'ютерні класи підключені до міжнародної інформаційної мережі Internet, яка широко використовується у навчальному процесі та науковій роботі викладачами, співробітниками та аспірантами (ад'юнктами), які мають можливість вести навчальну роботу, отримувати наукову інформацію, користуватись бібліотечними фондами всього світу.

Аспіранти (ад'юнкти) мають доступ до комп'ютерних класів, забезпечених сучасними ПК та програмним забезпеченням.

У складі Інституту післядипломної освіти діє навчально-методичний відділ, навчальна лабораторія комп'ютерної техніки та інформаційних технологій з швидкісним доступом у мережу Internet. Інститут має сучасну бібліотеку (понад 27 тис. примірників навчальної літератури) з доступом до зарубіжних баз періодики (EBSCO, Springer, URAN) та готельний комплекс.

Список фахових періодичних видань, які є в бібліотеці та у інформаційних базах, до яких підключено Київський національний університет імені Тараса Шевченка, відповідають потребам програми підготовки докторів філософії (ад'юнктів) за спеціальністю 061 «Журналістика», представлено у таблиці 5.

Таблиця 5.

Список фахових періодичних видань

№	Назва періодичних видань	Роки надходження
1.	Українське журналістознавство	2000-2016
2.	Актуальні питання масової комунікації	2000-2016
3.	Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку(на руском языке)	2000-2016
4.	Бібліотечний вісник(укр., рос, англ. мови)	1993-2016
5.	Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія(укр., рос, англ. мови)	2004-2016
6.	Вісник Львівського університету. Серія: журналістика	2008-2016
7.	Вісник Харківської державної академії культури	2007-2016

8.	Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки	2002-2016
9.	Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації	2002-2016
10.	Діалог: Медіастудії (укр., рос. мови)	2004-2016
11.	Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника.	1992-2016
12.	Збірник праць Науково-дослідного центру періодики	1993-2016
13.	Інформаційне суспільство	2004-2016
14.	Наукові записки	2003-2016
15.	Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	1998-2016
16.	Наукові записки Інституту журналістики	2000-2016
17.	Образ	2000-2016
18.	Освіта регіону	2005-2016
19.	Психолінгвістика	2008-2016
20.	Рукописна та книжкова спадщина України. Археологічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів	1993-2016
21.	Стиль і текст	2000-2016
22.	Теле- та радіожурналістика	1996-2016
23.	Українська біографістика.	1997-2016

Аспіранти (ад'юнкти) мають доступ до майже 20 повнотекстових баз даних (БД), з яких особливий інтерес для істориків представляють: БД видавництва «Центр учбової літератури», БД «Polpred.com» (огляд ЗМІ), БД дисертацій Російської державної бібліотеки, інформаційний ресурс «Інтегрум», БД SCOPUS видавництва Elsevier, електронна бібліотека Міжнародного валютного фонду, БД видавництва EBSCO (зокрема, Academic Search Premier, ERIC, MasterFILE Premier, Newspaper Source). Ці та інші бази дають змогу використовувати у навчальному процесі широкий спектр міжнародних фахових періодичних видань.

Програма розглянута на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Паримський

Програма розглянута на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. Ф. Іванов

Програма розглянута на засіданні кафедри періодичної преси

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Т. О. Приступенко

Програма розглянута на засіданні кафедри історії журналістики

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Н. М. Сидоренко

Програма розглянута на засіданні кафедри мови та стилістики

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Н. П. Шумарова

Програма розглянута на засіданні кафедри телебачення та радіомовлення

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ О. Я. Гоян

Програма розглянута на засіданні кафедри кіно-, телемистецтва

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ С. І. Горевалов

Програма розглянута на засіданні кафедри видавничої справи та редагування

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. І. Теремко

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ О. С. Фоменко

Програма розглянута на засіданні кафедри електронних видань та медіадизайну

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. Е. Шевченко

та затверджена вченою радою Інституту журналістики

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Голова вченої ради історичного факультету _____ Патриляк І.К.

Анотації дисциплін та структурно-логічна схема

ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Академічне письмо англійською мовою

Курс «Академічне письмо англійською мовою» (English Academic Writing) є обов'язковою дисципліною і викладається на другому році аспірантури.

Мета вивчення курсу – оволодіння науковцями основними академічними та професійно-орієнтованими мовними та мовленнєвими компетентностями необхідними для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи англійською мовою в усній та письмовій формі, а також для вільного розуміння англійськомовних наукових текстів зі спеціальності.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У першому змістовому модулі науковці ознайомляться з лінгвістичними та стилістичними ознаками академічної англійської мови, зі структурою текстів, що належать до різних наукових жанрів (анотація, стаття, рецензія, тези дослідження тощо), із загальними вимогами до публікацій англійською мовою, з правилами та стандартами оформлення науково-практичних досліджень (MLA, APA, Chicago). У другому змістовому модулі науковці оволодіють практичними навичками написання текстів різних академічних жанрів (короткі наукові доповіді, есе, статі та їхні усні презентації, виконані на професійному рівні, усне та письмове анування / реферування україномовних фахових текстів англійською тощо).

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) лінгвістичні та стилістичні ознаки англійської мови в сфері наукового спілкування;
- 2) ключові поняття і терміни сучасної наукової комунікації;
- 3) жанри англійськомовного академічного письма;
- 4) вимоги до структури та оформлення науково-дослідних робіт англійською мовою.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) читання оригінальної англійськомовної літератури за фахом, спираючись на вивчений мовний матеріал, фонові лінгвокраїнознавчі та професійні знання, навички мовної і контекстуальної здогадки;
- 2) усного та письмового анування / реферування україномовних фахових джерел англійською мовою;
- 3) написання академічних есе, статей, анотацій, тез англійською мовою;
- 4) написання наукових доповідей англійською мовою і виступи з ними;

5) самостійного критичного мислення, усвідомленого розуміння текстуально-мовних явищ.

Набуті навички наукового спілкування англійською мовою дозволять використовувати їх у майбутній професійній і науковій діяльності як засіб творчого вирішення професійних завдань, а також дозволять інтегруватися до світової наукової спільноти.

Методи викладання дисципліни: практичні заняття, побудовані на засадах комунікативного підходу до вивчення іноземної мови, мультимедійні презентації у системі Power Point, виконання практичних завдань.

Кількість кредитів ЄКТС на навчальну дисципліну – 3. Форма підсумкового контролю – іспит.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.01 читається на другому році навчання.

Корисні джерела:

1. Білозерська Л. П., Вознесенська Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. [укр./англ.]: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2010.
2. Бурбак О. Ф. Англійська мова для науковців : [навчальний посібник] / О. Ф. Бурбак, Т. О. Романова. – Чернівці : Книги – XXI, 2008. – 160 с.
3. Ільченко О. М. Англійська для науковців. The Language of Science : [підручник] / О. М. Ільченко. – [2-е вид., доопр.]. – К. : Наук. думка, 2010. – 288 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. [англ./укр.]: Навчальний посібник для ВНЗ. – Вінниця: Нова Книга, 2002.
5. Яхонтова Т. В. Основи англомовного наукового письма: Навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002.
6. Bailey, Stephen Academic Writing: A Practical Guide for Students. – Psychology Press, 2003.
7. BBC Learning English. Talk about English. Academic Listening. // http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/general/talkaboutenglish/2009/04/090427_tae_al.shtml
8. English for Professional and Academic Purposes. Edited by Miguel F. Ruiz-Garrido, Juan C. Palmer-Silveira, Inmaculada Fortanet-Gómez. – Amsterdam – New York, NY, 2010.
9. Foley, Mark, Hall, Diane. My Grammar Lab. Advanced C1/ C2. – Pearson Education Limited, 2012.
10. Hamp-Lyons, Liz, Heasley, Ben Study Writing: A Course in Written English for Academic Purposes. – Cambridge University Press, 2006.
11. Hewings, Martin. Grammar for CAE and Proficiency. Self-study grammar reference and practice. – Cambridge University Press, 2009.
12. Jones, Simon Payton «How to Write a Great Research Paper» // <https://www.youtube.com/watch?v=g3dkRsTqdDA>

13. Kessler, Lauren, McDonald, Duncan. When Words Collide: A Media Writer's Guide to Grammar and Style. – Wordsworth Publishing Company, 2011.
14. Lillis, Theresa M., Curry, Mary Jane Academic Writing in a Global Context: The Politics and Practices of Publishing in English. – Routledge, 2010.
15. Mann, Malcolm, Taylore-Knowles, Steve. Destination C1&C2. Grammar and Vocabulary. – Macmillan Publishers Limited, 2008.

Філософія науки

Дисципліна «Філософія науки» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін аспірантури. Вона спрямована на формування загальнометодологічної культури аспіранта і забезпечує розвиток критичного рефлексивного мислення. Аналізуються філософські засади сучасного наукового знання, наукової раціональності, наукової картини світу; раціональні та неklasичні форми природничих і соціогуманітарних моделей сучасного наукового дискурсу. Особлива увага приділяється розкриттю міждисциплінарних взаємодій характерних для сучасної науки і філософії.

Кількість кредитів: 3.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні філософські і загальнометодологічні знання в галузі науково-дослідної роботи, навчити аспірантів практично застосовувати сучасні філософські знання у процесі виконання власного наукового дослідження при розв'язанні комплексних

Аспірант повинен знати: основні категорії теоретичної філософії, основні категорії і теорії предметної галузі знання, специфіку пізнавального відношення і структуру пізнавальної діяльності, . Аспірант повинен вміти: визначати основоположні поняття галузі знання, критично осмислювати проблеми галузі знання та проблеми на межі предметних галузей, виокремлювати і характеризувати теоретичний/емпіричний та фундаментальний/прикладний виміри галузі знання.

Змістові модулі:

1. Феномен науки:
 - 1.1. Багатовимірність феномену науки і багатоаспектність його вивчення філософією. Наука як система знань, дослідницька діяльність, соціальний інститут.
 - 1.2. Наука та цінності техногенної цивілізації.
 - 1.3. Етос науки.
2. Системи засад науки та історичні типи наукової раціональності: класичний, неklasичний та постнеklasичний.
 - 2.1. Наукові картини світу як складова засад науки.
 - 2.2. Ідеали і норми наукового дослідження як складова засад науки.
 - 2.3. Онтологічна та епістемологічна складові системи філософських засад науки.
 - 2.4. Глобальні наукові революції і зміна історичних типів наукової раціональності.

3. Сучасна глобальна наукова революція як становлення нелінійної науки та постнекласичного типу наукової раціональності.

3.1. Постнекласична наука як міждисциплінарне дослідження складних само організованих людино вимірних систем.

3.2. Філософські засади сучасної нелінійної наукової картини світу: системність, цілісність, складність як способи розуміння єдності багатоманітного у світі, що само організується. Становлення складного нелінійного мислення як нового стилю мислення нелінійної науки.

3.3. Роль трансдисциплінарних методологій (зокрема синергетичної) та їх філософських засад для забезпечення комунікації представників різних дисциплін, залучених до розв'язання комплексних наукових та технологічних проблем. 2

4. Епістемологічні моделі сучасного наукового дискурсу:

4.1. Наука як форма знання та епістемологічний дискурс. Епістемологічні наслідки міждисциплінарної революції у науці.

4.2. Специфіка соціогуманітарного наукового дискурсу. Номологічна і ідеографічна епістемології в соціально-гуманітарних науках. Антисцієнтизм і критика лінійного пояснення у дискурсивному і нарратологічному підходах. Нелінійність нарративної оповіді.

4.3. Герменевтика і феноменологія як філософські засади становлення соціально-гуманітарних методологій.

4.4. Структуралізм як дослідницька програма.

4.5. Особливості соціологічного повороту у філософії науки: аналіз реальної практики науки, роль експериментальної діяльності в сучасній науці. Соціологічний підхід до науки як форма натуралізму у філософії науки.

5. Антропологічні інтенції сучасної філософії і науки.

5.1. Трансцендентальна феноменологія та феноменологічна онтологія. Конститутивний характер життєвого світу. Соціальна феноменологія.

5.2. Світоглядна філософія екзистенціалізму як основа некласичної онтології людини. Персоноцентризм некласичної онтології.

5.3. Ірраціональний зворот у некласичній філософії. Онтологія несвідомого і психоаналіз. «Злоякісна агресія» як центральна тема сучасної філософії людини.

6. Суспільствознавчі інтенції сучасної філософії і науки.

6.1. Політекономічні засади сучасних соціальних теорій.

6.2. Структуралізм як сучасна метафізика.

6.3. Соціальні онтології постмодернізму. Консюмеризм і маркетизм.

7. Наукове дослідження і інновації.

7.1. Філософський вимір інновації. Інновація як мислення і як діяльність.

7.2. Соціальна і когнітивна інституціоналізація інновацій.

7.3. Особливості прояву інноваційних практик.

7.4. Філософські засади розгляду фундаментальних проблем інноваційної складності в контексті новітніх досягнень теорій складних систем, зокрема джерел та факторів виникнення інноваційної складності, особливостей її динамічного росту та циклічної еволюції, способів проходження криз і нестійкостей в ході еволюції.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.02, читається на першому році навчання. Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 22 години аудиторних занять (14 годин – лекційні заняття, 6 годин – практичні заняття, 2 години – консультація), 68 годин самостійної роботи.

Асистентська педагогічна практика аспірантів/ад'юнктів

У програмі асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів висвітлюються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки аспірантів/ад'юнктів. Подано необхідні матеріали для навчально-методичного забезпечення практики аспірантів/ад'юнктів з метою опанування ними знаннями, вміннями та навичками педагогічної діяльності.

Мета навчальної дисципліни. Метою асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів є оволодіння аспірантами/ад'юнктами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. В результаті проходження педагогічної практики у аспірантів/ад'юнктів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи

Викладачі: керують асистентською педагогічною практикою аспірантів/ад'юнктів керівник від кафедри (як правило, науковий керівник аспіранта) та консультант від кафедри педагогіки.

Аспірант має знати:

- основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у вищих навчальних закладах;
- навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності;
- інноваційні освітні технології навчання у вищих навчальних закладах;

- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у вищих навчальних закладах;
- основи планування освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ВНЗ;
- завдання і функції науково-педагогічного працівника;
- вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ВНЗ;
- основні принципи, методи, види навчання у ВНЗ.

Аспірант має вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності;
- планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін;
- відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;
- використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;
- застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів;
- підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

Змістові модулі:

Змістовий модуль 1.

Навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта-практиканта

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.

Змістовий модуль 2.

Методична діяльність аспіранта/ад'юнкта практиканта

- ознайомлення аспірантів/ад'юнктів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
- ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати;
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);
- участь аспірантів/ад'юнктів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо;
- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів/ад'юнктів-практикантів.

Змістовий модуль 3.

Виховна діяльність аспіранта/ад'юнкта-практиканта

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- виконання обов'язків помічника куратора академічної групи;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти/ад'юнкти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Змістовий модуль 4.

Науково-дослідна діяльність аспіранта/ад'юнкта-практиканта

- виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту;
- участь у роботі методологічних семінарів кафедр.

Мова викладання: українська.

Форма контролю: диференційований залік.

Місце в структурно-логічній схемі підготовки докторів філософії.

ОНД.03. Міжпредметні зв'язки дисципліни з іншими науками дають змогу глибше пізнати психолого-педагогічні факти, явища і процеси, що є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у вищій школі. Також, важливими є безпосередні міждисциплінарні зв'язки з курсом «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу».

Терміни вивчення. На проходження асистентської педагогічної практики на 2–3 році навчання відводиться 300 годин/10 кредитів ЄКТС. Зокрема: проведення різних видів навчальних занять не менше 50 год., інші види робіт, у тому числі і самостійна робота – 250 год.

ДИСЦИПЛІНИ ВИБОРУ ФАКУЛЬТЕТУ/ІНСТИТУТУ

Теорія та історія соціальних комунікацій

Дисципліна включає наукові лекції і семінари за темами дисертаційних досліджень згідно з паспортами наукових програм (спеціалізацій спеціальності "журналістика"), які відповідають науковому поняттю "соціальні комунікації". Курс спрямований на формування вмінь ефективного аналізу наукових досліджень.

Мета вивчення курсу: сформувати вміння наукового аналізу дослідження доктора філософії відповідно до вимог паспортів наукових програм.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів: теоретичного та практичного. Теоретичний модуль включає сім тем, що відповідають науковим програмам в рамках поняття "соціальні комунікації". Практичний модуль передбачає наукові семінари, під час яких аналізуються теми дисертаційних досліджень докторів філософії.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) соціальні комунікації як теоретичну й методологічну платформу досліджень за спеціальністю «журналістика»;
- 2) наукові програми у рамках поняття про соціальні комунікації.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективного аналізу наукового доробку;
- 2) коректного використання методів досліджень.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВФ/І.01 читається на першому році навчання.

Корисні джерела:

1. Різун В. В. Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Преса України, 2008.
2. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа. – Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.
3. Паспорти наукових спеціальностей:
http://www.journ.univ.kiev.ua/nauka/naukova_stor/Pasport_CK_VAK.pdf
4. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій (наукова стаття, оприлюднено 12 лютого 2011 року) [Наукова сторінка

професора Володимира Різуна] //Інститут журналістики :[сайт] – Електронні дані. – Київ, 2011. – Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Nacherky_do_metodologiyi.pdf (дата звернення до статті). – Назва з екрана.

Methodology and Organization of the Social Communication Research

The course includes the study of methods and techniques, the forming of a coherent methodology for the study of the systems, subsystems and environments with a regard to their social communication orientation. The course is aimed to build the skills for effective conducting of theoretical and empirical researches of communication systems, subsystems and environments.

The aim of the course is to systematize scholars' knowledge on social communication systems and environments and, as the result, apply appropriate research methods and techniques in each specific case of systems, subsystems or environments study.

The structure of the course. The course consists of two modules. *The first content module* (25 % of studying time) scholars get to know about the specifics of social communication systems and environments, explore their classification and features. *The second content module* is about practical techniques of the usage of research methods for social communication systems and environments (75 % of studying time). In particular, within the stated thesis topic there are conducted theoretical and empirical researches; with the help of using different methods the same object is studied and the conclusions are made based on the results. The separate objective of the module is the rationale for the chosen methods of specific research procedures.

The course suggests systematizing of the **knowledge** about:

- 1) Social Communication systems, subsystems and environment;
- 2) the feasibility of using certain learned methods and techniques in each case study;
- 3) the means of verification of the obtained scholars' suggestions with a regard to the referred thesis methodology.

Mastering the practical aspects of the course provides optimization of such **skills**:

- 1) the choice and justification of research methodology for social communication systems and environments;
- 2) the use of selected methods and techniques in conducting of the social communication systems and environments research;
- 3) the conducting of the hypothesis verification procedure as well as validation of the obtained results, a comparison with the results of similar studies conducted earlier by other scholars'.

The place in the structural logic scheme: DCF/I.02 is delivered during the first year of studies.

ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПІРАНТА

Перелік № 1 (1 дисципліна з переліку)

Практична філософія та епістемологія науки

Мета вивчення курсу: сформувати у аспірантів ряд загальних компетентностей, які спрямовані на оволодіння здатностями практично застосовувати сучасні філософські знання у процесі виконання власного наукового дослідження з метою розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності; вміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати актуальність і мету власного наукового дослідження, усвідомлювати значення власного наукового дослідження для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури; знання епістемологічних засад та актуальних епістемологічних проблем галузі науки, за якою виконується власне наукове дослідження; здатність до критичного мислення, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; здатність до участі у міждисциплінарних проектах комплексного наукового дослідження складних систем, використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження; знання категоріальних засад вивчення процесів самоорганізації в природі та соціокультурному світі; володіння навичками застосування синергетичної методології у науково-дослідницькій та педагогічній діяльності, знаннями про фундаментальні засади сучасної наукової нелінійної картину світу; здатність працювати в межах постнекласичного типу наукової раціональності, вміти продукувати нові наукові ідеї з урахуванням етичних цінностей сучасної світової культури (екологічних, етико-моральних, міжнародно-правових, релігійних тощо); здатність розвивати фундаментальні гуманістичні цінності у власному науковому дослідженні; здатність усвідомлювати місце результатів власного наукового дослідження у суспільному житті на основі знання соціальної історії науки.

Предмет навчальної дисципліни: методологічні та епістемологічні засади сучасного наукового знання та наукової раціональності.

Структура курсу. Курс складається з трьох модулів:

Тема 1. Феномен науки.

Тема 2. Філософія науки як практична філософія.

Тема 3. Епістемологія науки (за галузями гуманітарного знання)

Кількість кредитів ЄКТС на навчальну дисципліну – 4. Форма підсумкового контролю – іспит.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ

У програмі курсу «Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ» приділяється увага вивченню аспірантами теорії професійно-педагогічної компетентності викладача ВНЗ. Для формування практичних умінь і навичок передбачене проведення семінарсько-практичних занять.

Мета навчальної дисципліни: формування професійно-педагогічної компетентності у процесі забезпечення теоретичної і практичної підготовки аспірантів до майбутньої професійно-педагогічної діяльності у ВНЗ.

Викладачі: д.пед.наук, проф. Марушкевич А. А., д.пед.наук, проф. Плахотнік О. В., к.пед.наук, проф. Спіцин Є. С.

Попередні умови:

Аспірант має знати: основні категорії курсу; вимоги до особистісних і професійних якостей викладача ВНЗ; нормативно-правові засади та види професійно-педагогічної діяльності; структуру сучасних інноваційних освітніх технологій; особливості компетентнісного підходу; правила професійно-педагогічних етики та спілкування.

Аспірант має вміти: застосовувати сучасні інноваційні освітні технології при вирішенні навчальних задач; моделювати різні види професійної діяльності; здійснювати самоосвіту і самовиховання у вдосконаленні професійно-педагогічної компетентності; забезпечувати керівництво самостійною роботою здобувачів вищої освіти; співпрацювати з органами студентського самоврядування; керувати проведенням наукових досліджень; дотримуватись професійно-педагогічної етики; запобігати конфліктам і долати їх.

Структура курсу. Курс складається з модулів:

- професіограма викладача ВНЗ;
- структура професійно-педагогічної діяльності;
- сучасні інноваційні освітні технології;
- правила професійно-педагогічних етики та спілкування;
- застосування сучасних інноваційних освітніх технологій при вирішенні навчальних задач;
- моделювання різних видів професійної діяльності викладача ВНЗ;
- організація самоосвіти і самовиховання, шляхи вдосконалення професійно-педагогічної компетентності;
- запобігання педагогічним конфліктам і долання їх.

Мова викладання: українська.

Кількість кредитів ЄКТС на навчальну дисципліну – 4. Форма підсумкового контролю – іспит.

Місце в структурно-логічній схемі: ДВА. 3.01, читається на першому році навчання.

Терміни вивчення: дисципліна вивчається на першому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (8 год. – лекційні заняття, 14 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів

Інтернаціоналізація академічної діяльності зумовлює необхідність посилення міжнародної співпраці науковців усіх галузей. Важливою передумовою для цього поряд із знаннями мови є вміння належним чином презентувати себе та власні дослідження іноземною мовою насамперед перед міжнародною науковою спільнотою. Особливої ваги такі завдання набувають у процесі встановлення наукових контактів та під час пошуку фінансової підтримки у Німецької службі академічних обмінів (ДААД) та інших спонсорів наукових проектів. Метою курсу є сприяння набуттю та вдосконаленню цих професійних навичок молодим науковцям (аспірантам).

Курс передбачає огляд особливостей наукової роботи університетів та інших вищих навчальних закладів ФРН; аналіз фінансових, організаційно-технічних та правових можливостей для планування успішного навчання та наукової діяльності в Німеччині; ознайомлення з формальними вимогами до оформлення заявок на гранти ДААД, зокрема щодо укладання мотиваційного листа, автобіографії та плану досліджень, що передбачає тренінги з опрацювання цих текстів, підготовку до співбесіди, тренування стратегій самопрезентації та презентації власного дослідження. Практична частина курсу завершується виконанням комплексних вправ з подання заявок на різноманітні стипендії насамперед науково-дослідницького характеру.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: лектор ДААД Д. Клаппер (асистент).

Мета навчальної дисципліни полягає у:

- наданні аспірантам інформації про особливості роботи німецьких університетів та інших вищих навчальних закладів;
- ознайомленні аспірантів з формальними вимогами до текстів, необхідних для подання заявок;
- набутті навичок у написанні передбачених курсом наукових текстів (мотиваційного листа, автобіографії, плану досліджень) згідно з усталеними нормами;
- підготовці аспірантів до співбесіди та презентації власного дослідження;
- набутті навичок самостійного пошуку інформації при укладанні та оформленні заявок на закордонні науково-дослідницькі гранти.

Попередні вимоги

Програму із курсу «Укладання та оформлення заявок на гранти Німецької служби академічних обмінів» побудовано із урахуванням того, що ця дисципліна спирається на:

а) фундаментальні мовознавчі дисципліни («Вступ до мовознавства», «Вступ до спецфілології», «Основи теорії мовної комунікації», «Основи ділової комунікації (перша мова)»);

б) професійно-орієнтовані дисципліни («Практичний курс першої мови»).

Результати навчання. Кожен аспірант повинен засвоїти знання з німецької мови та отримати відповідні практичні навички, необхідні та достатні для його підготовки як науковця, на рівні вимог, що передбачені професійно-освітньою програмою підготовки аспірантів.

Мова викладання: англійська, німецька.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій

Дисципліна «Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування у нього компетенцій у сфері організації та фінансування господарського обороту результатів наукових досліджень. Особлива увага приділяється аналізу методів оцінки об'єктів інтелектуальної власності, механізму управління комерціалізацією наукових досліджень та передачі майнових прав на результати наукової діяльності.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Вірченко Володимир Віталійович, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки економічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів комплексного розуміння сутності, механізму та принципів комерціалізації результатів наукових досліджень, системи захисту, методів розпорядження інтелектуальною власністю та порядку здійснення трансферу технологій.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сутність і специфіку відносин інтелектуальної власності; загальні принципи організації господарської діяльності.

Аспірант повинен вміти: аналізувати економічні процеси, що супроводжують господарський оборот результатів інтелектуальної

діяльності; працювати із джерелами статистичних даних та аналізувати інституційні засади захисту результатів наукових досліджень.

Структура курсу. Курс складається з модулів:

- механізму та функції комерціалізації результатів наукових досліджень;
- специфіка обліку та оподаткування операцій з результатами наукових досліджень;
- принципи та форм фінансування комерціалізації наукових досліджень;
- методи управління ризиками комерціалізації наукових досліджень;
- порядок та форми розпорядження майновими правами інтелектуальної власності;
- механізм та шляхи трансферу технологій;
- методи та принципи вартісної оцінки результатів наукових досліджень;
- стратегії та механізм підтримки інтелектуальної безпеки.

Результати навчання:

Аспірант буде знати: сутність, структуру і функції інтелектуального капіталу; загальні принципи оцінки інтелектуальної власності; механізм управління інтелектуальним капіталом; методіку обліку та податкового менеджменту об'єктів інтелектуальної власності; основні форми розпорядження майновими правами інтелектуальної власності; теоретичні засади підтримки інтелектуальної безпеки у процесі господарської діяльності.

Аспірант буде вміти: організувати трансфер технологій; здійснювати фінансування комерціалізації інтелектуальної власності; забезпечувати охорону результатів наукових досліджень; аналізувати ефективність комерціалізації результатів наукових досліджень; планувати та керувати процесом комерціалізації інтелектуальної власності; здійснювати реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності; визначати ринкову вартість результатів інтелектуальної діяльності.

Мова викладання: українська.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Принципи організації науково-дослідницьких робіт

Дисципліна «Принципи організації науково-дослідницьких робіт» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування у нього компетенцій у сфері організації науково-дослідницьких робіт. Особлива увага приділяється процесу наукового пізнання в економічній науці, його завданням, структурі і нормам, методології наукового пошуку,

обґрунтуванню його результатів і шляхів розробки та розв'язання наукових проблем у процесі теоретичних досліджень.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Жилінська Оксана Іванівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності економічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: формування у аспірантів системних знань і навичок організації науково-дослідницьких робіт, застосування загальнонаукових і спеціальних підходів, методів і процедур у науковому пізнанні для досягнення визначених пізнавальних і науково-прикладних цілей.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сутність і логіку наукового дослідження, основні загальнонаукові і спеціальні підходи, методи і процедури, що застосовуються у процесі наукового пізнання, рівні та етапи проведення наукових досліджень, форми викладення наукових результатів та вимоги до їх оформлення.

Аспірант повинен вміти: формувати пізнавальні цілі наукового дослідження, організувати його виконання за відповідними етапами, добирати відповідний предмету та цілям дослідження пізнавальний інструментарій, формулювати робочу гіпотезу, презентувати наукові результати у формі виступу на конференції, тез, наукової статті, відзиву на автореферат, а також розробляти завдання дослідження.

Змістові модулі:

- методологія та методи наукових досліджень;
- етапи і результати наукових досліджень.

Мова викладання: українська.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Наукова бібліографія: практикум

Дисципліна «Наукова бібліографія» передбачає вивчення правил оформлення списків використаних джерел у дисертаційних роботах, бібліографічних посилань у наукових статтях відповідно до вимог, які існують в європейському глобалізованому науковому просторі.

Мета курсу: сприяння формуванню науково-бібліографічної культури аспірантів, набуття навичок складання бібліографічних описів різних видів видань відповідно до вимог чинного національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та

правила складання», міжнародного стандарту «ISO 690:2010. Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources», різних міжнародних стилів оформлення бібліографічних посилань у наукових статтях в зарубіжних виданнях (MLA (Modern Language Association) style; APA (American Psychological Association) style; Chicago/Turabian style; Harvard style; ACS (American Chemical Society) style; AIP (American Institute of Physics) style; AMS (American Mathematical Society) style); ознайомлення з українськими та міжнародними системами складання бібліографічних описів.

Структура курсу: курс складається із двох змістових модулів. У *першому змістовому модулі* аспіранти вивчають вимоги до складання бібліографічного опису у списку використаних джерел до наукових робіт відповідно до вимог українських національних стандартів. *Другий змістовий модуль* присвячено розгляду особливостей оформлення бібліографічних посилань за міжнародними стандартами, стилями цитування, правил транслітерації латиницею бібліографічних описів українськомовних та російськомовних наукових джерел при публікації наукових статей у міжнародних виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та інших.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **знати:**

- загальні вимоги до складання однорівневого бібліографічного опису: використання скорочень, малої та великої літер, приписаної пунктуації, основні відмінності чинного стандарту від радянського ГОСТ 7.1-84;
- вимоги до складання багаторівневого бібліографічного опису (багатотомних, серіальних видань) та аналітичного бібліографічного опису (статей у журналах, розділів в книгах);
- особливості складання бібліографічного опису електронних ресурсів різних видів (статті на веб-сайтах, електронні версії книжкових видань, дописи у соціальних мережах, відеороліки з youtube тощо), аудіо-, відеовидань, архівних джерел;
- специфіку складання бібліографічних описів до наукових статей в журналах, що індексуються міжнародними наукометричними базами даних.

уміти:

- складати бібліографічний опис різних видів документів (книжкових та періодичних видань, статей із газет і журналів, електронних ресурсів тощо) відповідно до вимог національного стандарту (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006), міжнародного стандарту ISO 690:2010 та основних зарубіжних стилів цитування (MLA style; APA style; Chicago/Turabian style; Harvard style);
- оформлювати бібліографічні описи різних видів документів відповідно до галузевих міжнародних стилів цитування (ACS (American Chemical

Society) style; AIP (American Institute of Physics) style; AMS (American Mathematical Society) style);

- використовувати українські та міжнародні автоматизовані системи для складання бібліографічних описів.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Наукова комунікація: методи оприлюднення результатів дослідження

Дисципліна передбачає вивчення особливостей наукової комунікації у різних форматах та комунікаційних середовищах. Курс спрямований на формування вмінь ефективної презентації результатів наукових досліджень.

Мета вивчення курсу: формалізувати комунікаційні вміння доктора філософії відповідно до структури, умов та вимог комунікаційних середовищ, в яких він може презентувати результати наукових досліджень.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (25 % навчального часу) науковці знайомляться із загальною природою комунікації, її особливостями, принципами побудови ефективних комунікаційних стратегій, формами позиціонування в комунікаціях, вивчають особливості сприймання інформації аудиторією, засоби і способи досягнення інформаційного комфорту. У *другому змістовому модулі* вивчаються практичні моделі комунікації в різних комунікаційних середовищах (75% навчального часу): підготовка виступу та презентації, ведення персональних медіа ресурсів, позиціонування результатів наукових досліджень в соціальних мережах та використання соціальних сервісів, форми презентації наукових результатів для медіа, для інвесторів, для апробації в типових та нетипових для науковця комунікаційних середовищах. Окремим завданням вивчення модулю є підготовка комплексного інформаційного пакету для популяризації результатів наукових досліджень у різних комунікаційних середовищах.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) системи комунікації в сучасному світі;
- 2) комунікаційний вплив і його закономірності;
- 3) критерії ефективності комунікації і засоби їх дотримання.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективного комунікування в різних комунікаційних середовищах;
- 2) продукування ефективних текстів для різних каналів інформування;
- 3) свідомого керування комунікаційним процесом в різних типах комунікації для досягнення системних результатів презентації наукових результатів та самопрезентації.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Професійне проектне управління науковими дослідженнями

Метою дисципліни є формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять ефективно використовувати на практиці методології, моделі, методи та засоби професійного управління науковими проектами на рівні, який відповідав би вимогам підготовки докторів філософії.

Предметом дисципліни є наукові проекти та методології професійного управління такими проектами.

Змістові модулі дисципліни:

- особливості наукових проектів та методологій управління такими проектами;
- організація управління науковими проектами;
- основні функції та компоненти професійного управління науковими проектами;
- засоби управління науковими проектами.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Короткий опис дисципліни. В рамках дисципліни будуть вивчатися сучасні методології професійного управління проектами в застосуванні до наукових досліджень (зокрема РМВОК, Р2М, Agile). Основна відмінність професійного підходу до управління науковими проектами полягає в чіткій орієнтації:

1. На результат проекту, а не на процес його досягнення.
2. На вирішення питань організації наукових досліджень (в тому числі і через матрицю відповідальності), як основних в управлінні науковими проектами.
3. Чітка регламентація всіх взаємодій і процесів (в тому числі планування наукових досліджень), спрямованих на досягнення цілей проектів.

Для цього в рамках дисципліни будуть вивчатися способи професійного управління: інтеграцією в наукових проектах (об'єднання всіх учасників в єдину систему); змістом (що треба зробити); термінами (коли треба зробити); вартістю (планування фінансових ресурсів); трудовими ресурсами; закупівлями; інформаційним зв'язком (між учасниками); якістю; ризиками.

Вивчення цієї дисципліни дасть змогу науковцям підходити до виконання будь яких наукових проектів (в тому числі й написання дисертацій) з позицій професійного проектного менеджменту.

Форма контролю: іспит.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі. Заняття будуть проводити сертифіковані проектні менеджери Міжнародної асоціації управління проектами (IPMA), професори Тесля Ю.М. (рівень «А»), Морозов В.В. (рівень «С»).

Інтелектуальні обчислення та аналіз даних

Метою дисципліни є вивчення сучасних технологій інтелектуального аналізу різнотипних даних та набуття навичок їх практичного застосування при розв'язанні складних задач інваріантного до предметної області характеру.

Предметом дисципліни є моделі, методи, інструментальні засоби та методологія інтелектуального аналізу даних.

Змістові модулі дисципліни:

- формалізація задач та вибір технологій їх розв'язання;
- попередня підготовка даних, визначення їх інформативності;
- класичні задачі та методи аналізу даних;
- нейромережі технології аналізу даних;
- технології еволюційного моделювання та метаевристики;
- нечітке логічне виведення;
- основи Web-, Text- та Genetic Mining;
- інструментальні засоби аналізу даних.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Короткий опис дисципліни. У пропонованій дисципліні вивчатимуться технології інтелектуальних обчислень та аналізу даних, що дозволить аспірантам здійснювати формалізацію поставлених задач, здійснювати пошук та попередню обробку даних, вибирати необхідні моделі та методи дослідження, здійснювати моделювання, одержувати прогнозні значення та будувати на їх основі можливі сценарії розвитку подій. Передбачається вивчення основ роботи із програмними засобами, які традиційно використовуються при аналізі даних.

Особливістю викладання буде поєднання класичних та сучасних методик аналізу даних, їх порівняння, визначення переваг та особливостей застосування. Зокрема, аспіранти познайомляться із основами статистичного аналізу, мережами Байєса, деревами рішень, асоціативним пошуком; навчатись користуватись апаратом нейронних мереж для пошуку невідомих залежностей та еволюційними методами для їх оптимізації, зрозуміють принципи обробки нечітких суб'єктивних висновків; набудуть навичок аналізу текстової, генетичної інформації та даних з мережі Інтернет.

Вивчення цієї дисципліни є необхідною умовою підготовки висококваліфікованого науковця, здатного до самостійного пошуку інформації, її обробки та обґрунтованого і раціонального використання.

Форма контролю: іспит.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі. Заняття будуть проводити доктор технічних наук, професор Снитюк В. Є. та кандидат економічних наук Ільченко К. О.

Мінерально-сировинна база України

Лектор: доктор геологічних наук, професор Михайлов Володимир Альбертович.

Метою курсу є ознайомлення аспірантів із найважливішими проблемами розвитку мінерально-сировинної бази (МСБ) України, включаючи горючі, металічні та неметалічні корисні копалини.

Завданням курсу є визначення основних принципів державної мінерально-сировинної політики щодо МСБ України, можливих шляхів її розвитку, основних завдань, що стоять перед геологорозвідувальною галуззю України.

Предметом вивчення є мінерально-сировинна база України.

Вимоги до знань та вмінь – після вивчення навчальної дисципліни «Мінерально-сировинна база України» аспірант повинен:

1. *Знати:*

- головні характеристики мінерально-сировинної бази горючих, неметалічних і металічних корисних копалин України;
- основні проблеми гірничодобувного комплексу України у світовому контексті.

2. *Вміти:*

- аналізувати та оцінювати роль і значення родовищ певних типів корисних копалин України в загальній структурі гірничодобувного комплексу;
- пояснювати можливі шляхи розвитку МСБ України.

Підготовка аспірантів в рамках цієї дисципліни містить теоретичні питання, спрямовані передусім на формування геологічного світогляду, забезпечує майбутніх спеціалістів важливим інструментом геолого-економічного аналізу об'єктів МСБ України.

Навчальна дисципліна «Мінерально-сировинна база України» є основою геолого-економічного аналізу і прогнозно-металогенічних досліджень МСБ України, що зумовлює її важливе практичне значення.

Змістові модулі:

- основні принципи державної мінерально-сировинної політики щодо МСБ України;
- проблеми розвитку МСБ паливно-енергетичних ресурсів України;
- проблеми розвитку МСБ металічних корисних копалин України;

- проблеми розвитку МСБ неметалічних корисних копалин України;
- механізми і напрямки розвитку МСБ України.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, дисципліна викладається на другому році навчання.

Форма контролю: іспит.

Кількість кредитів: 4.

Основи системної біології

Дисципліна «Основи системної біології» належить до переліку навчальних дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування у нього компетенцій у сфері розуміння біологічних процесів на системному рівні. Особлива увага приділяється аналізу фундаментальних властивостей біологічних систем, методології дослідження системних біологічних процесів і явищ, способів практичного використання системних біологічних явищ в медицині, біотехнології та інших сферах життя людини.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Мартинюк Віктор Семенович, д.б.н., професор кафедри біофізики ННЦ «Інститут біології».

Мета навчальної дисципліни: формування системних знань про біологічні явища та їх застосування в медицині, біотехнології та інших сферах життя людини.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сутність фундаментальних властивостей живих організмів в межах сучасної наукової біологічної парадигми, особливості методології дослідження системних процесів і складних систем – геноміки, протеоміки, метаболоміки тощо.

Аспірант повинен вміти: аналізувати, структурувати проблеми сучасної біології з позиції теорії складних систем; здійснювати аналіз та оцінювати сучасні теоретичні уявлення про біологічні і соціобіологічні феномени; використовувати системні знання у вирішенні проблем сучасної біомедицини.

Змістові модулі:

- фундаментальні властивості живих систем;
- методологія системної біології – геноміка, генні мережі, протеоміка, метаболоміка тощо;
- синергетика і теорія складних систем;
- системна біологія адаптаційних процесів – від молекули до біосфери.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.11 читається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі

120 годин, у тому числі 20 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 годин – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Сучасні кількісні методи аналізу соціальних даних

Дисципліна «Сучасні кількісні методи аналізу соціальних даних» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Дисципліна спрямована на формування сучасного дослідника, що вміє активно працювати із даними емпіричних досліджень. Метою дисципліни є формування у майбутніх докторів філософії теоретичних знань та практичних компетентностей, необхідних для самостійного аналізу даних, зібраних різними методами в рамках емпіричного соціального дослідження. Будуть представлені як кількісні методи, що ґрунтуються на моделях аналізу кореляцій та коваріацій, так і методи аналізу категоріальних даних. Також увага приділяється методам оцінки валідності та надійності методик вимірювання складних концептів, статистичним методам перевірки комплексних дослідницьких гіпотез, що включають каузальні зв'язки та впливи.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі: Горбачик Андрій Петрович, к.фіз.-мат.наук, доцент, декан факультету соціології.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про сучасні методи аналізу даних та сформувати компетенції самостійного використання комп'ютерних пакетів програм для вирішення аналітичних задач, що виникають на різних етапах емпіричних соціальних досліджень.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи методології наукового дослідження, основи математичної статистики, підходи до вимірювання соціальних змінних, основи планування експерименту, описові статистики, методи перевірки статистичних гіпотез, основи аналізу кореляцій та коваріацій.

Аспірант повинен вміти: застосовувати критичний аналіз, розрізняти наукове і буденне знання, вміти формулювати гіпотези дослідження та обирати адекватні методи їх перевірки, вміти працювати в групі, бути відкритим у спілкуванні, вести наукову дискусію.

Змістові модулі:

- обґрунтування методологічних та теоретичних засад сучасного емпіричного соціологічного дослідження. Дослідницький план;
- основні підходи до вимірювання у соціальних науках. Методи оцінки валідності та надійності інструментів вимірювання;
- вимірювальні моделі експлораторного та конфірматорного факторного аналізу, побудова адитивних індексів;

- модель регресії (лінійна регресія, логістична регресія). Використання моделей структурних рівнянь для обґрунтування та вивчення каузальних зв'язків у емпіричному соціологічному дослідженні;
- аналіз категоріальних даних. Аналіз багатовимірних таблиць частот та відсотків. Модель логлінійного аналізу;
- багаторівневий аналіз даних;
- використання електронних джерел емпіричних даних в соціальному дослідженні.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: дисципліна відноситься до третього блоку дисциплін – вільного вибору аспіранта, шифр у навчальному плані – ДВА.3.01.12.

Термін вивчення: читається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії»; обсяг дисципліни 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Сучасні проблеми і тенденції розвитку інформаційних технологій

Дисципліна «Сучасні проблеми і тенденції розвитку інформаційних технологій» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує професійний розвиток, спрямована на формування навичок використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, розуміння інформаційних процесів, методів і способів отримання, обробки, передачі і збереження інформації з використанням сучасних інформаційних технологій, теоретичних принципів та уявлень, які формують системно-інформаційний підхід до аналізу навколишнього світу. Аналізуються теоретичні принципи та уявлення, які формують системно-інформаційний підхід до аналізу навколишнього світу.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Крак Юрій Васильович, д.ф.-м.н., професор, завідувач кафедри теоретичної кібернетики факультету кібернетики.

Мета навчальної дисципліни: формування теоретичних знань та практичних умінь роботи із прикладними програмами, які необхідні для ефективного застосування нових інформаційних технологій у науковій діяльності. Під час вивчення дисципліни студенти знайомляться з актуальними проблемами інформаційних світових технологій та систем, сучасними тенденціями розвитку апаратних засобів та програмного забезпечення; з основами сучасних інформаційних технологій, тенденціями їхнього розвитку, навчити їх принципам побудови інформаційних моделей, проведенню аналізу отриманих результатів.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методи одержання, обробки та зберігання наукової інформації з використанням інформаційних технологій; методики та

технології проведення наукових досліджень з використанням інформаційних технологій; можливості використання інформаційних технологій для автоматизації експерименту, обробки даних, оформлення результатів дослідження.

Аспірант повинен вміти: використовувати спеціалізовані програмні розробки в науковій діяльності; використовувати інформаційні технології для підготовки традиційних та електронних наукових публікацій та презентацій; здійснювати автоматизацію експерименту, статистичну обробку даних, оформлення результатів досліджень засобами інформаційних технологій; вибирати ефективні засоби інформаційних технологій для використання в науковій діяльності.

Змістові модулі:

- узагальнені ідеї та методи наук оброблення даних,
- дослідження обчислювальних процесів;
- сучасні інформаційні технології;
- сучасні методи дослідження комунікаційної інформації;
- перспективи та тенденції розвитку інформаційних технологій.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.13, читається на першому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Наноструктуровані полімерні матеріали для біотехнологій, медицини, інформаційних технологій та сонячної енергетики

Дисципліна «Наноструктуровані полімерні матеріали для біотехнологій, медицини, інформаційних технологій та сонячної енергетики» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника і викладача вищої школи, здатного до використання сучасних методів дослідження природних об'єктів та передачі знань. Курс передбачає знайомство зі створенням сучасних наноструктурованих полімерних матеріалів. Освітлено проблеми та можливі їх рішення при використанні цих матеріалів в сучасних технологіях, медицині та сонячній енергетиці. А саме:

- створення нових функціоналізованих полімерних компонентів нанокомпозитів, властивості яких легко варіюються в залежності від конкретної практичної задачі або області використання;
- створення нових селективних високоактивних каталізаторів та препаратів з високою біологічною активністю;

- створення реверсивних середовищ для реєстрації і моніторингу оптичної інформації та нових середовищ для сонячної енергетики;
- створення нових міцелярних та міцелоподібних структур для адресної доставки лікарських препаратів в живих організмах та керованого синтезу наночастинок металів;
- створення командних поверхонь для орієнтації рідких кристалів і одержання нанорозмірного поверхневого рельєфу;
- створення фоточутливих полімерних композитів з наночастинками неорганічних напівпровідників зі зміною фоточутливості у зовнішньому магнітному полі для контрольованого регулювання їх оптичних, фотофізичних і фотомагнітних властивостей та їх використання в інформаційних технологіях, а також при створенні нових фотовольтаїчних елементів для фотоелектричних багатошарових, або гібридних перетворювачів сонячної енергії.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Колендо Олексій Юрійович, д.х.н., завідувач кафедри високомолекулярних сполук хімічного факультету, професор.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про наноструктуровані об'єкти та їх властивості.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи хімії високомолекулярних сполук.

Змістові модулі:

- полімерні нанокомпозити та їх властивості;
- біоактивні полімери;
- модифікація полімерних структур для потреб медицини;
- фоточутливі полімери.

Мова викладання: українська, англійська, німецька.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.17, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

ЯМР-спектроскопія для природничих наук

Дисципліна «ЯМР-спектроскопія для природничих наук» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника і викладача вищої школи, здатного до використання сучасних методів дослідження природних об'єктів та передачі знань. В курсі розглядається явище магнітного резонансу, одержання ЯМР спектрів на різних ядрах та інформація, яка може бути одержана зі спектрів.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Лампка Ростислав Дмитрович, д.х.н., професор кафедри неорганічної хімії хімічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про можливості ЯМР спектроскопії для вирішення прикладних задач у ряді природничих наук.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи теорії магнітного резонансу та ЯМР спектроскопії.

Змістовні модулі:

- ЯМР спектр, його параметри та отримувана інформація;
- ЯМР розчинів та твердого тіла;
- ЯМР в хімії, біології та медицині;
- Одно-, двох- та трьохвимірні ЯМР спектроскопія.

Мова викладання: українська, англійська, німецька.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.17, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Теорія хаосу

Мета: ознайомлення слухачів із сучасними методами аналітичного та чисельного аналізу динамічних задач механіки які демонструють нерегулярну «хаотичну» поведінку, що не може бути описана стандартними методами, які викладаються в курсах «Диференціальні рівняння» та «Рівняння математичної фізики» та потребує введення основних понять та методів теорії динамічних систем та якісної теорії диференціальних рівнянь в застосуванні до динамічних задач механіки, в яких частково втрачається інтегровність.

Предмет: теорія інтегрованості механічних систем, поняття Гамільтонових та Лагранжевих систем, траєкторії динамічних систем в фазовому просторі, методи їх аналізу, переріз Пуанкаре, спектр потужності та показники Ляпунова, теорія інфінітимальних перетворень, класична теорія інтегрованості Якобі, теорія канонічних збурень.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Зражевський Г. М., к.ф.-м.н., доцент.

Змістові модулі:

- теорія динамічних систем як формалізація механічних моделей;
- класична теорія інтегрованості механічних систем;

- неінтегровні механічні моделі та методи їх дослідження;
- теорія канонічних перетворень, теорія канонічних збурень та інфінітезимальні перетворення;
- дослідження нелінійних хвильових процесів: основні методи та досягнення.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.03.01, викладається на другому році навчання.

Математичні основи захисту інформації

Мета: формування цілісної системи уявлень про сучасні математичні поняття, методи і засоби, які використовуються у прикладних задачах захисту інформації.

Предмет: задачі захисту інформації; необхідні математичні поняття; симетричні математичні методи; асиметричні математичні методи; комунікаційні протоколи; методи одночасного захисту і обробки інформації.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Олійник А. С., д.ф.-м.н., доцент.

Змістові модулі:

- симетричні засоби захисту інформації;
- асиметричні математичні протоколи;
- сучасні засоби захисту і обробки інформації.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.03.01, викладається на другому році навчання.

Математична теорія фінансових ринків

Мета: формування цілісної системи уявлень про фінансові ринки, теоретико-ймовірнісні методи фінансового моделювання, оцінювання та хеджування платіжних зобов'язань, прийняття оптимальних інвестиційних рішень, управління портфелем.

Предмет: теорія арбітражного оцінювання, еквівалентні мартингальні міри, моделі фінансових ринків з дискретним та неперервним часом, хеджування та оцінювання платіжних зобов'язань, теорія середньо-квадратичного хеджування, методи портфельної оптимізації, оптимальні стратегії на фінансових ринках.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Шевченко Г. М., д.ф.-м.н., доцент.

Змістові модулі:

- фінансові ринки та інструменти;

- фінансові ринки з дискретним часом;
- фінансові ринки з неперервним часом;
- оптимальні рішення на фінансових ринках.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.03.01, викладається на другому році навчання.

Цивілізаційні, етнокультурні та міжетнічні процеси в Європі

Дисципліна «Цивілізаційні, етнокультурні та міжетнічні процеси в Європі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Головне завдання курсу – розкрити механізми, наслідки та перспективи міжетнічної взаємодії, на прикладі етнокультурних процесів в Європі. Курс розрахований на аспірантів-істориків, що мають базові знання з давньої історії Європи. Предметом дослідження є розвиток міжетнічної та міжкультурної взаємодії в Європі. Також предметом вивчення є феномен варіативності ідентичності в контексті її сприйняття населенням європейського континенту. Викладання буде сфокусовано на проблемах асиміляції та акультурації в сучасному світі. В ході вивчення курсу аспіранти ознайомляться із дослідженнями у галузі психології, практичної антропології, конфліктології, соціологічними дослідженнями міського середовища.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Борисенко Мирослав Володимирович, д.і.н., проф. кафедри етнології та краєзнавства.

Мета навчальної дисципліни: сформувати навички практичної наукової роботи, збору та систематизації даних, наукової дискусії.

Попередні вимоги: аспірант повинен володіти теоретичними та практичними знаннями із української та світової етнології.

Змістові модулі.

1. Еволюція наукового інструментарію, що застосовується науковцями при вивченні проблеми етнічності:

- поява самого терміну та його варіативність у різних академічних школах;

- еволюція у трактуванні самої термінології.

2. Найактуальніші виклики сучасного світу:

- статус етнічних громад (національних меншин) в сучасній Європі;

- формування юридичного та політичного статусу національних меншин протягом ХХ ст.;

- процес формування релігійної, культурної та національної толерантності;

- витоки політики «полікультурної» в Європі в другій половині ХХ ст.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 год. – консультації), 96 годин самостійної роботи.

Глобалізаційні процеси в сучасному світі

Дисципліна «Глобалізаційні процеси в сучасному світі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта і спрямована на формування кваліфікованого науковця і викладача вищої школи, який володіє теоретичними та практичними знаннями, що дозволяють аналізувати глобалізаційні процеси в сучасному світі. Особлива увага приділяється аналізу об'єктивних чинників цих процесів, дослідженню глобалізації як соціального явища в соціально-політичному, соціально-економічному, соціокультурному аспектах.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Горбань Тетяна Юріївна, д.політ.н., проф. кафедри української історії та етнополітики.

Мета навчальної дисципліни: дати аспірантам знання щодо витоків, сутності, проявів та наслідків глобалізаційних процесів, що відбуваються у сучасному світі, сформувати навички практичної наукової роботи, збору та систематизації даних, наукової дискусії.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: історичні передумови, основні закономірності формування і перебігу глобалізаційних процесів у сучасному світі, форми та прояви всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції, конструктивні та деструктивні сторони глобалізації.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати набуті знання в науково-дослідницькій, навчально-педагогічній та інших сферах діяльності; із застосуванням спеціальних і міждисциплінарних методів дослідження здійснювати аналіз новітніх теорій та концепцій глобалізації; залучати нові репрезентативні джерела та наукову літературу для дослідження проблем глобалізації у сучасному світі; формулювати та обґрунтовувати власну думку з дискусійних проблем глобалізації.

Змістові модулі.

1. Походження самого терміну «глобалізація», варіативність його змістовних значень, еволюція термінології та наукового інструментарію, що використовується науковцями при дослідженні проблеми:

- аналіз різноманітних підходів, теорій та концепцій глобалізації;
- історичні передумови сучасних світових глобалізаційних процесів;
- перебіг та основні етапи на шляху формування «глобального світу».

2. Сутність глобалізації:

- прояви глобалізації у різних сферах суспільної діяльності, насамперед політичній, економічній, культурній;
- вплив глобалізації на спосіб життя людей, позитивні і негативні аспекти глобалізації;
- світові глобальні проблеми та шляхи їх подолання, засади руху антиглобалізму.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01 читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 год. – консультації), 96 годин самостійної роботи.

Актуальні проблеми сучасного суспільства: Україна у глобальних та регіональних порівняннях

Дисципліна «Актуальні проблеми сучасного суспільства: Україна у глобальних та регіональних порівняннях» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний, соціальний і професійний розвиток аспіранта. Дисципліна спрямована на формування соціально зрілого громадянина, успішного дослідника і викладача вищої школи, небайдужого до проблем суспільства, здатного розуміти суспільні умови життя, більш успішно реалізовувати себе в суспільстві, запобігати соціальним конфліктам та сприяти суспільному розвитку. Ключова задача дисципліни – на основі порівняльних соціологічних наукових результатів висвітлити базові характеристики сучасного українського суспільства та визначити аналітичні сценарії перспектив суспільного розвитку, у тому числі – євроінтеграції та впровадження в країні моделей успішного розвитку. Особлива увага надається соціологічному окресленню соціальних проблем і соціокультурних дисбалансів суспільства, які утворюють найбільш суттєві ризики суспільного розвитку. Буде визначено місце українського суспільства та його регіонів в європейському ціннісному просторі, в глобальних тенденціях соціокультурних і культурних змін, демократичного розвитку. Важливою складовою дисципліни є звернення до мікросоціологічного знання про моделі, проблеми і способів досягнення життєвого успіху представниками молодого покоління в сучасному суспільстві.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі: Куценко Ольга Дмитрівна, д.соціол.н., професор, завідувач кафедри соціальних структур та соціальних відносин факультету соціології;

Мета навчальної дисципліни: дати сучасне соціологічне знання про проблеми і перспективи розвитку українського суспільства і успішного соціального життя індивідів, що сприятиме ефективній соціалізації,

громадянського визрівання молодих людей, побудові ними успішного соціального середовища для власного (у тому числі – професійного) життя.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи соціології, політології, історії, базові соціологічні теорії, які пояснюють соціальні взаємодії, відносини і процеси.

Аспірант повинен вміти: застосовувати критичний аналіз, розрізняти наукове і буденне знання, вміти формулювати наукові гіпотези та визначати логіку їх перевірки, вміти працювати в групі, бути відкритим у спілкуванні, вести наукову дискусію.

Змістові модулі.

- Міжнародні та національні порівняльні соціологічні дослідження як джерело вивчення сучасних проблем і тенденцій суспільного розвитку. Сучасне суспільство крізь призму соціологічного пізнання.
- Тенденції і виклики інституціональних трансформацій суспільства.
- Багатоскладовість сучасного українського суспільства, відтворення історичної культурної спадщини в регіональній структурі суспільства; соціальні розколи в суспільстві.
- Соціоструктурні процеси і структурні дисбаланси; демографічні, поселенські, класові, гендерні та етнічні виміри: Україна у європейських порівняннях. Соціоструктурні конфлікти та можливості їх регулювання.
- Ціннісні зсуви в суспільстві: боротьба моделей традиціоналізму, модерну та постмодерну? Перспективи становлення «широкої структури» суспільного розвитку.
- Моделі солідарності та громадянської участі Україна у європейських порівняннях. Конфлікти авторитаризму і демократії, патерналізму та індивідуальної відповідальності в українському суспільстві. Тенденції і перспективи демократичного розвитку.
- Соціальна компетентність особистості професіонала в Україні: успіх в різних сферах суспільного життя (наука, освіта, бізнес, політика тощо) і професійна кар'єра.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: дисципліна відноситься до третього блоку дисциплін – вільного вибору аспіранта, шифр у навчальному плані – ДВА.3.01.23.

Термін вивчення: читається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії»; обсяг дисципліни 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Українська наукова мова

Дисципліна «Українська наукова мова» належить до переліку навчальних дисциплін вільного вибору начального закладу за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії».

Дисципліна формує науково-дослідницьку професійно орієнтовану мовну компетентність та передбачає розвиток усного й писемного академічного мовлення. Зокрема розвиває вміння й навички продукувати якісні наукові тексти різного фахового спрямування, грамотно їх оформлювати, досконало спілкуватися українською мовою писемно й усно в галузі наукової діяльності.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі: д.пед.н., проф. Любашенко О. В., д.філол.н., доц. Климентова О. В., к.філол.н., доц. П'ятецька О. В.

Мета навчальної дисципліни: поглиблене розуміння специфіки українського наукового мовлення; забезпечення нормативності у творенні й використанні фахових термінів; розвиток традицій наукової усної і писемної комунікації, творче застосування мовленнєвих умінь у продукуванні текстів наукових жанрів.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен володіти сучасною українською літературною мовою, знати основи лінгвістичного аналізу тексту, структурно-композиційні та риторичні особливості різножанрових текстів.

Після вивчення курсу **аспірант повинен:** знати історію становлення норм української наукової мови та внесок науковців у цей процес; аналізувати науковий текст інших авторів та створювати і грамотно оформлювати власні тексти (тези, статті, анотації, реферати, відгуки, рецензії, розділи дисертацій, список літератури); відповідно до сучасних вимог оприлюднювати результати власних наукових досліджень усно і письмово у презентаціях, постер-сесіях, доповідях; вести наукову дискусію, діалог, висловлювати наукову позицію, аргументувати наукові положення.

Змістові модулі.

1. Граматичні норми наукового стилю української літературної мови: історія, розвиток, перспективи.

2. Термінологічний аспект наукового тексту.

3. Особливості академічного письма, наукового діалогу, закони і засоби риторики.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВНЗ.2.01, викладається на першому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Курс «Практичної риторики» спрямований на вивчення способів підготовки та виголошення ораторської промови з метою певного впливу на аудиторію, аналіз різних сторін мовленнєвої комунікації, що передбачає розгляд мовних ролей співрозмовників, тактики їх мовленнєвої поведінки, різноманітних прийомів впливу на співрозмовника.

Мета: сформувати компетенції у царині практичної риторики, що передбачає розвиток в аспірантів практичних навичок успішного проведення переговорів, виступів перед будь-якою аудиторією; формування умінь побудови коректних аргументацій, успішного проведення різних видів суперечок, засвоївши універсальні технології переконання; вміння вести розгорнений монолог (лекцію) з фахової проблематики, конструктивну бесіду; застосовуючи прийоми логічного аналізу, грамотно витлумачувати правові документи; уміти застосовувати методи логіки та риторики для дослідження наукових проблем у галузі економічних наук.

Предмет: основи теорії та практики аргументації.

Змістові модулі.

- Специфіка та типи публічних виступів.
- Топіка. Поняття про аргументацію та критику.
- Види аргументації за схемою, за структурою.
- Види аргументів.
- Прийоми впливу на співрозмовника.
- Компоненти ораторської промови.
- Виразність тексту.
- Виголошення ораторської промови.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, викладається на другому році навчання.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Технології впливу в діловій комунікації

Дисципліна «Технології впливу в діловій комунікації» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, здатного вибудовувати успішний процес комунікації зі студентами, презентувати наукові, бізнесові та інші результати у форматі ділового спілкування, переконливо будувати аргументацію та критикувати точку зору супротивника у публічних суперечках (дискусіях, диспутах, дебатах). Аналізуються технології впливу в діловій комунікації – риторичні, аргументативні, логічні техніки та прийоми ефективного та успішного спілкування. Особлива увага приділяється аналізу вербальної та невербальної комунікації, аргументативним правилам та помилкам, прийомам та технікам

впливу на співрозмовника та протистояння маніпуляціям у діловому спілкуванні.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Хоменко Ірина Вікторівна, д.філос.н., професор, в.о. завідувача кафедри логіки філософського факультету.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність ділової комунікації, розвинути практичні комунікативні вміння та навички, які стануть у нагоді в різних ситуаціях ділового спілкування (публічний виступ, ділові переговори, ділова нарада, ділова презентація, публічна дискусія, диспут, дебати, виступ на радіо та телебаченні).

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: суттєві ознаки ділової комунікації, логічні закони, правила, операції та помилки, які виникають при їх порушенні, основи класичної риторики та еристики.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання та навички щодо технологій та технік ділового спілкування, ефективно налагоджувати комунікацію з аудиторією та співрозмовником, професійно застосовувати прийоми впливу та протистояти маніпулятивним технікам у взаємодії з іншими.

Змістовні модулі:

- поняття про ділову комунікацію та її різновиди (публічні виступи, ділові наради, ділові переговори, ділові презентації тощо);
- невербальні аспекти комунікації: body language у дії;
- вербальні аспекти комунікації: технології підготовки аргументативних текстів;
- правила та помилки в діловій комунікації;
- прийоми впливу на аудиторію та співрозмовника;
- технології та техніки протистояння маніпулятивним технікам у діловій комунікації.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 18 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 90 годин самостійної роботи.

Психологія спілкування

Дисципліна «Психологія спілкування» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, здатного до передачі знань та розуміння особистості студента,

а також здатного налагоджувати міжособистісні стосунки та розуміти явища, які їх супроводжують. Аналізуються механізми соціальної перцепції та явища, пов'язані з розумінням та інтерпретацією поведінки інших людей. Особлива увага приділяється аналізу засобів комунікації, бар'єрам спілкування, конфліктним видам взаємодії та способам розв'язання конфліктів.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Коваленко Алла Борисівна, д.психол.н., професор, завідувач кафедри соціальної психології факультету психології.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність спілкування як складного процесу, поглибити знання про себе як суб'єкта взаємодії та партнера по спілкуванню, що сприятиме побудові ефективної професійної та міжособистісної комунікації.

Попередні вимоги

Аспірант повинен знати: психологічні закономірності перебігу когнітивних процесів, сутність Я-концепції особистості, закономірності розвитку особистості в онтогенезі, психоаналітичні теорії, що пояснюють взаємодію між людьми, психологічні особливості ефективного спілкування та міжособистісної взаємодії.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей та механізмів спілкування, ефективно налагоджувати комунікацію у групах та колективах, протистояти маніпулятивним технікам у спілкуванні та взаємодії.

Змістові модулі:

- поняття про спілкування та його різновиди;
- розвиток спілкування в онтогенезі;
- структура та функції спілкування;
- спілкування як взаємодія, головні підходи до пояснення та емпіричного дослідження взаємодії між людьми;
- спілкування як обмін інформацією, засоби комунікації, бар'єри спілкування;
- спілкування як сприймання та розуміння людьми один одного, механізми взаєморозуміння та явища соціальної перцепції;
- конфлікт як результат неефективної взаємодії, його причини та стратегії поведінки.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Актуальні проблеми зовнішньої політики України

Дисципліна «Актуальні проблеми зовнішньої політики України» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує вміння аспіранта визначати основні засади зовнішньої політики України, давати оцінку тенденціям її формування і практичної реалізації, розкривати зміст регіональних і змістовних напрямів зовнішньої політики України, робити аналітичний прогноз щодо визначення ролі й місця України в сучасному світі.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Дорошко Микола Савович, д.і.н., професор, в.о. завідувача кафедри країнознавства Інституту міжнародних відносин.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про основні засади, напрями і механізм вироблення та практичної реалізації зовнішньої політики України, що сприятиме розумінню національних інтересів України та їх захисту дипломатичними засобами.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні тенденції та механізми формування та реалізації зовнішньої політики України на сучасному етапі для визначення місця та ролі України в сучасній світовій політиці.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання основних засад зовнішньої політики України, механізмів та особливостей її реалізації; формулювати рекомендації щодо вироблення і реалізації зовнішньої політики; використовувати знання з актуальних проблем зовнішньої політики для захисту національних інтересів України в практичній роботі.

Змістові модулі:

- нормативно-правова база зовнішньої політики України;
- основні зовнішньополітичні і геостратегічні пріоритети України;
- європейська і євроатлантична інтеграція України;
- регіональний вимір зовнішньої політики України;
- проблеми енергетичної безпеки у зовнішній політиці України;
- участь України в діяльності міжнародних організацій.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Право інтелектуальної власності

Дисципліна «Право інтелектуальної власності» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистий і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування комплексу знань стосовно прав, що відносяться до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній та художній сферах; щодо розуміння засад правової охорони об'єктів інтелектуальної власності та шляхів захисту прав інтелектуальної власності в їх матеріальному та процесуальному змісті в національному та міжнародному вимірі. Особлива увага приділяється концепції створення та передачі знань для нарощування потенціалу на міжнародному, державному та інституційному рівнях.

Кількість кредитів: 4.

Викладачі: Орлюк Олена Павлівна, д.ю.н., професор, член-кореспондент НАПрН України, в.о. зав. кафедрою інтелектуальної власності юридичного факультету Кодинець Анатолій Олександрович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності юридичного факультету.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність прав інтелектуальної власності, про особливості правової охорони й захисту прав інтелектуальної власності в національному та міжнародному вимірі, про комерціалізацію результатів інтелектуальної, творчої діяльності та трансфер технологій, про передачу знань між наукою, освітою та промисловістю; про роль інтелектуальної власності в національній економіці та інноваційному процесі.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття та категорії, які увійшли в теоретично-методологічний арсенал загальнолюдської політичної і правової культури; норми Конституції України як найважливішого акту прямої юридичної дії; методiku дослідження систем та методів оцінки ефективності їх застосування під час вирішення конкретних задач, що виникають у процесі створення знань, їх використання та передачі.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності набуті знання щодо закономірностей та механізмів створення та розпорядження результатами інтелектуальної, творчої діяльності; вміти проводити дослідження з метою перевірки відповідності системи інтелектуальної власності заданим властивостям; уміння вибирати з множини систему заходів, що дозволяє найбільш ефективно вирішувати завдання, які виникають у процесі інтелектуальної, творчої діяльності; відстоювати національні цінності.

Змістові модулі

1. Інтелектуальна власність в системі знань та сучасні доктрини права інтелектуальної власності.

2. Авторське право та суміжні права в сучасному інформаційному середовищі.

3. Права промислової власності як вихідна основа національної економіки.

4. Захист прав інтелектуальної власності в системі національного правової системи та міжнародних стандартів.

5. Інтелектуальна власність та інноваційна система України.

6. Комерціалізація результатів інтелектуальної, творчої діяльності та трансфер технологій.

7. Вдосконалення передачі знань в Україні між науково-дослідними установами, університетами та промисловістю.

Мова викладання: українська (за бажанням студентів окремі модулі можуть викладатися англійською).

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 год. – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Ринок цінних паперів

Дисципліна «Ринок цінних паперів» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування у нього компетенцій у сфері здійснення операцій з цінними паперами та прийняття інвестиційних рішень на сучасному фінансовому ринку. Особлива увага приділяється аналізу характерних рис різних видів цінних паперів, принципів та методів оцінювання цінних паперів, механізму емісії та обігу цінних паперів, а також вивченню теоретичних та практичних аспектів фундаментального і технічного аналізу ринку цінних паперів та механізму формування і управління портфелем цінних паперів.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Шелудько Валентина Миколаївна, к.т.н., доцент кафедри банківської справи економічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системних знань з теорії та практики застосування різноманітних інструментів ринку цінних паперів, розширення поглиблення та закріплення знань щодо сутності, властивостей, особливостей розміщення, обігу та аналізу цінних паперів різних видів.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сутність фінансових активів, принципи оцінювання фінансових активів, порядок емісії фінансових інструментів.

Аспірант повинен вміти: вирішувати господарські ситуації пов'язані з використанням різних видів фінансових активів; аналізувати статистичні дані

та робити обґрунтовані висновки щодо економічних процесів на фінансовому ринку.

Змістові модулі:

- сутність, характерні риси та види акцій, механізм їх емісії та обігу, принципи та методи оцінювання акцій;
- сутність, характеристики та підходи до класифікації облігацій і інших боргових цінних паперів;
- принципи і методи оцінювання облігацій і ризиків інвестицій в облігації, а також управління ними;
- специфічні риси, методи оцінювання та особливості використання похідних цінних паперів;
- принципи і методи фундаментального і технічного аналізу ринку цінних паперів;
- теоретичні та прикладні засади формування і управління портфелем цінних паперів.

Результати навчання:

Аспірант буде знати: специфіку обігу цінних паперів, особливості використання акцій і облігацій в господарській діяльності; специфічні риси та особливості використання похідних цінних паперів; методи технічного і фундаментального аналізу ринку цінних паперів; принципи формування портфелю цінних паперів і засади управління портфелем цінних паперів.

Аспірант буде вміти: оцінювати різні види цінних паперів; організовувати проведення емісії акцій і облігацій; аналізувати механізм управління діяльністю акціонерного товариства; оцінювати ризики, пов'язані з інвестуванням в різні цінні папери; застосовувати методи фундаментального аналізу ринку цінних паперів, формувати портфель цінних паперів з заданими характеристиками; робити обґрунтовані висновки щодо інвестиційної привабливості окремих видів цінних паперів, що обертаються на сучасних фінансових ринках.

Мова викладання: українська.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Лінгвістичне програмування поведінки людини

Дисципліна «Лінгвістичне програмування поведінки людини» належить до переліку дисциплін гуманітарного напрямку, запропонованих аспіранту для вільного вибору.

Вивчення проблем лінгвістичного програмування поведінки особистості і соціуму є предметом теорії комунікації, нейро-лінгвістичного програмування, сугестивної лінгвістики, медіалінгвістики, теолінгвістики та

інших плідних напрямків лінгвістики кінця 20 – початку 21 століть, які демонструють тенденції до антропоцентричності сучасного мовознавства. Курс «Лінгвістичне програмування поведінки людини» центрований навколо проблем історичних та сучасних форм лінгвістичного програмування поведінки людини та теоретичного осмислення цих форм; пошуку реєстру засобів сугестивного впливу на поведінку людини; осмислення сучасних текстів впливу (терапевтичних і патогенних) та реалізації їхнього потенціалу програмування у політичній, рекламній, педагогічній, побутовій, релігійній, художньо-поетичній, спортивній та інших сферах комунікації; формування стратегій сугестивного впливу та контрсугестивного захисту.

Мета навчальної дисципліни полягає, по-перше, у тому, щоб дати студентам теоретичні відомості про історію та сучасний стан проблеми лінгвістичного програмування поведінки людини, по-друге, укласти реєстр вербальних і невербальних засобів сугестивного впливу на особистість і соціум, об'єктивованих у відповідних текстах, по-третє, сформувати стратегію комунікативного захисту від різних форм комунікативного з метою програмування поведінки людини. Особлива увага надається формуванню навичок протидії латентному сугестивному впливу засобами різних семіотичних систем на свідомість людини в умовах інформаційного протистояння.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: д. філол.н., проф. Н. В. Слухай.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: вільно володіти українською /російською мовами; основними прийомами пошуку та аналізу наукової інформації; навичками інтроспективного аналізу усної та письмової комунікації в різних сферах людського спілкування (побутовій, навчально-педагогічній, масмедійній, релігійній, художньо-мовній, спортивній та інших), знати основи теорії комунікації.

Після закінчення курсу *аспірант повинен вміти:* усвідомлено розуміти специфіку сучасного комунікативного простору та фіксувати ділянки викривлення інформації в комунікативному потоці; ідентифікувати засоби сугестивного впливу на споживача інформації і давати їм належну оцінку; вміти через систему засобів ідентифікувати стратегії сугестивного впливу і формувати контрсугестивний захист, вміти ефективно здобувати і передавати фахову інформацію з проблем сугестології; самостійно критично мислити, аналізувати і синтезувати, оцінювати здобуту інформацію; демонструвати високу культуру навичок сугестивного впливу та контрсугестивного захисту.

Змістовий модуль:

1. Стратегії лінгвістичного програмування поведінки людини та захисту від нього.

Мова викладання: українська / російська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.18, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: викладається в обсязі 120 годин, зокрема: лекцій – 18 годин, практичні заняття – 4 годин, консультацій – 2 години, самостійна робота – 96 години, форма контролю – залік.

Література у глобальному естетичному просторі ХХІ ст.

Дисципліна «Література у глобальному естетичному просторі ХХІ ст.» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта, забезпечує особистісний та професійний розвиток аспіранта і спрямована на підготовку кваліфікованого науковця та викладача вищої школи.

Головну увагу у викладанні курсу зосереджено на питаннях функціонування літератури у глобальному та локальному медіа просторі ХХІ століття, теоретичних концепціях розвитку сучасного літературного процесу, аналітичних критичних методологічних стратегіях дослідження художнього тексту, зокрема – міждисциплінарного культурологічного підходу.

Мета: сформувати навички застосування сучасних теоретичних концепцій та методологічного інструментарію аналізу художнього тексту – у контексті культури, історії, семіотичних систем тощо; ознайомити із провідними тенденціями у сучасних теоретичних дискусіях світового літературознавства, культурології; поглиблення та удосконалення знань про новітні аспекти вивчення літератури – у контексті культурологічних, мовознавчих, історіографічних, філософських досліджень, а також практичних навичок здійснення самостійної аналітичної роботи та представлення їх у вигляді наукових статей, аналітичних оглядів та монографій.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: д.філол.н., доц. Романенко О. В.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: історичні передумови та основні етапи і закономірності розвитку літературного процесу, особливості поєднання методологічних стратегій соціології, культурології, філософії, історіографії та ін. у межах літературознавчих наукових студій, теорію і парктика філологічного аналізу художнього тексту.

Після закінчення курсу *аспірант повинен вміти:* творчо використовувати набуті знання в науково-дослідницькій, навчально-педагогічній та інших сферах діяльності, із застосуванням спеціальних і міждисциплінарних методів дослідження здійснювати аналіз художніх творів, критично осмислювати новітні теорії та концепції розвитку літературно процесу, аналізувати художній текст у контексті розвитку комунікативного медіапростору, історичній перспективі, формулювати та обґрунтовувати власні думки з дискусійних проблем розвитку літератури на сучасному етапі.

Змістові модулі.

1.1. Сучасні теорії інтерпретації художнього тексту.

1.2. Культурологічні моделі літературного простору та тексту.

1.3. Художній текст як семіотична система.

1.4. Світовий та національний літературний канон.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.18, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: викладається в обсязі 120 годин, зокрема: лекцій – 18 годин, практичні заняття – 4 годин, консультацій – 2 години, самостійна робота – 96 години, форма контролю – залік.

Глобальні зміни клімату, нові геосферні тренди

Дисципліна «Глобальні зміни клімату, нові геосферні тренди» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, який вільно орієнтується в проблематиці глобальних змін клімату і здатний оцінити характер і причини змін клімату та їх наслідки у майбутньому. Розглядаються основні риси динаміки глобального клімату при провідній ролі зовнішніх або внутрішніх чинників кліматоутворення. Особлива увага приділяється антропогенним змінам клімату.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Затула Василь Іванович, к.геогр.н., доцент, доцент кафедри метеорології та кліматології географічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: формувати погляди щодо характеру і причин еволюції глобального клімату в минулому і в сучасну епоху, а також загальні уявлення про очікувані зміни клімату в майбутньому та пов'язані з ними геосферні тренди.

Попередні вимоги:

Аспірант має знати: фізичні механізми формування та основні тенденції еволюції клімату Землі, основні риси та ймовірні причини сучасного потепління, проблематику антропогенних змін клімату.

Аспірант має вміти: описувати взаємодію між різними ланками кліматичної системи та вплив змін клімату на природні умови і господарську діяльність людини, оцінювати загальний характер, масштаби і наслідки коливань і змін глобального клімату під впливом різних кліматоутворювальних чинників.

Змістові модулі:

- клімат, глобальний клімат та кліматична система Землі;
- чинники формування глобального клімату;
- історія атмосфери та клімату;
- вплив людини на клімат.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Глобальні проблеми людства та сталий розвиток

Дисципліна «Глобальні проблеми людства та сталий розвиток» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує світоглядний та професійний розвиток аспіранта і спрямована на формування просторового мислення, оволодіння засадами збалансованого економічного, соціального та екологічного розвитку, стимулювання розвитку здібностей до комплексного аналізу взаємозв'язків різноманітних процесів, що відбуваються на земній поверхні.

Особлива увага приділяється вивченню глобальних проблем навколишнього середовища, Світового океану, суспільства, взаємозв'язку глобального, регіонального та локального розвитку. Розкриваються ключові засади сталого розвитку як стратегії розвитку людства у ХХІ столітті.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Олійник Ярослав Богданович, д.е.н., професор, декан географічного факультету.

Мета навчальної дисципліни: сформувати цілісний географічний погляд на глобальні проблеми людства, глобальне просторове мислення, уявлення про стратегії сталого розвитку людства.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сучасні напрями географічного дослідження глобальних проблем людства, сутність ключових глобальних проблем навколишнього середовища та суспільства, зв'язок глобалізації та регіоналізації, шляхи розв'язання глобальних проблем людства, сутність концепцій сталого та збалансованого розвитку.

Аспірант повинен вміти: аналізувати просторові прояви глобальних проблем людства, творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей та особливостей глобального розвитку суспільства, аналізувати індикатори сталого розвитку, давати оцінку прояву глобальних проблем людства на регіональному і локальному рівнях, обґрунтовувати шляхи їх подолання.

Змістові модулі:

- вчення про глобальні проблеми людства;
- глобальні проблеми навколишнього середовища;
- глобальні проблеми Світового океану;
- глобальні проблеми суспільства;

- глобалізація та геоконфліктологія;
- шляхи вирішення глобальних проблем людства;
- сталий розвиток як стратегія розвитку людства;
- індикатори сталого розвитку.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.34, читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Інноваційні технології в сфері воєнної та інформаційної безпеки

Основним завданням курсу «Інноваційні технології в сфері воєнної та інформаційної безпеки» є формування необхідних для науковця сучасних поглядів з теоретичних основ інноваційних процесів у сфері інформатизації та воєнної безпеки держави, сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій, техніки та озброєння на нових фізичних принципах, формування вмінь та прищеплення первинних практичних навичок з виявлення та аналізу світових тенденцій інноваційної та інформаційної діяльності у сфері воєнної безпеки.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: доцент Пампуха І. В.

Мета навчальної дисципліни «Інноваційні технології в сфері воєнної та інформаційної безпеки» є:

- усвідомлення слухачами принципів світових тенденції розвитку інноваційних та інформаційних технологій;
- формування уявлення про сучасний стан інновацій у сфері озброєння і військової техніки ЗСУ і арміях провідних країн світу;
- оволодіння основними формами, способами і принципами організації інноваційної діяльності в Україні;
- ознайомлення з основами інноваційної діяльності в арміях провідних країнах світу;
- надання можливості зробити перші практичні спроби реалізувати свій творчий потенціал на фаховому рівні;
- аналіз і вивчення досвіду інформаційного забезпечення ведення спецоперацій в Україні та інших державах.

Предмет навчальної дисципліни «Інноваційні технології в сфері воєнної та інформаційної безпеки»: інформатизація військової діяльності.

Змістові модулі:

- загальні положення технологічного та інформаційного забезпечення збройної боротьби;
- інноваційні технології в системах спеціального призначення.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.3.01 дисципліна вільного вибору аспіранта (ад'юнкта) пропонується університетом, викладається на другому році навчання.

Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення

Завданням вивчення дисципліни «Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення» є опанування різноманітними науковими методами дослідження інформації, що описують та прогнозують сучасні геополітичні тенденції розвитку світових держав, а також вплив інформаційних технологій на національну безпеку України.

Кількість кредитів: 4.

Форма контролю: іспит.

Викладач: доцент Савков П. А.

Мета навчальної дисципліни: «Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення» – підготувати науковця, який володів би необхідними знаннями і навичками проведення наукових досліджень, написання наукових праць, виступів на наукових зібраннях, базовими знаннями та основам системних досліджень проблем у сфері інформаційних технологій спеціального призначення, що впливають на національну безпеку і оборону держави.

Предмет навчальної дисципліни «Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення»: інформатизація військової діяльності.

Змістові модулі:

- технологія наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення;
- теоретичні основи аналізу проблем наукових досліджень в галузі інформаційних технологій спеціального призначення;
- захист інформації.

Місце у структурно-логічній схемі дисциплін: ДВА.3.01. дисципліна вільного вибору аспіранта (ад'юнкта) пропонується університетом, викладається на другому році навчання.

IT Essentials ("Основи інформаційних технологій")

Дисципліна «Апаратне та програмне забезпечення ЕОМ» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Курс IT Essentials охоплює базові комп'ютерні та професійні навички в сфері IT. Курс IT Essentials включає лабораторні роботи, що дозволяють отримати практичний досвід в області управління корпоративними мережами. Інструменти моделювання допоможуть відпрацювати навички пошуку та усунення неполадок і перевірити знання на практиці. Даний курс відповідає сертифікації CompTIA A+.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Бойко Юрій Володимирович, кандидат фіз.-мат. наук, доцент кафедри комп'ютерної інженерії.

Мета навчальної дисципліни: отримання практичних знань про роботу комп'ютерів і мобільних пристроїв. Вивчення типових уразливостей та загрози безпеці (шкідливе ПЗ, фішинг, спуфінг і соціальна інженерія). Застосування отриманих навичок та знань для налаштування комп'ютерів, мобільних пристроїв і ПЗ, а також для пошуку і усунення можливих несправностей. Розвиток навичок вирішення проблем, використовуючи обладнання та інструмент моделювання мережевої конфігурації Cisco Packet Tracer.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи побудови сучасних комп'ютерних систем, архітектуру сучасних ЕОМ та операційних систем, апаратні та програмні засоби сучасних комп'ютерних систем, основи комп'ютерної схемотехніки та електроніки, основи комп'ютерних мереж передачі даних, англійську мови на рівні читання технічної документації.

Аспірант повинен вміти: користуватися сучасними комп'ютерними системами, використовувати основні програмні засоби для роботи з мережею Інтернет, користуватися сучасними методами пошуку інформації.

Змістові модулі.

- Персональний комп'ютер.
- Лабораторні процедури та використання інструментів.
- Основи профілактичного обслуговування та усунення неполадок.
- Операційні системи.
- Портативні комп'ютери та мобільні пристрої.
- Принтери і сканери.
- Мережеві технології.
- Безпека комп'ютерних систем.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: читається на першому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на першому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

NDG Linux Essentials

Linux Essentials (Основи Linux) розкриває основи операційної системи Linux. В курсі розглядається операційна система Linux, робота в командному рядку, базові принципи ПЗ з відкритим кодом. В курсі використовується підхід «вчимося, роблячи», кожному студенту надається прямий доступ до віртуальної Linux-машини, на якій можна практикуватися і досліджувати систему. Даний курс відповідає сертифікації Linux Professional Institute (LPI) Linux.

Кількість кредитів: 4.

Викладач: Бойко Юрій Володимирович, кандидат фіз.-мат. наук, доцент кафедри комп'ютерної інженерії.

Мета навчальної дисципліни: знайомство з основними поняттями, пов'язаними з ПЗ відкритим вихідним кодом. Використання Linux і командного рядка. Використання віртуальної машини Linux, виконуючи практичні лабораторні роботи. Формування знань для подальшого більш детального вивчення системи Linux.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: архітектуру сучасних ЕОМ та операційних систем, апаратні та програмні засоби сучасних комп'ютерних систем, основи комп'ютерних мереж передачі даних, англійську мови на рівні читання технічної документації.

Аспірант повинен вміти: користуватися сучасними комп'ютерними системами, використовувати основні програмні засоби для роботи з мережею Інтернет, працювати в інтерфейсі командного рядка.

Змістові модулі.

- Особливості використання Linux.
- Установка та базове налаштування Linux.
- Інтерфейс командного рядка. Установка програмного забезпечення.
- Робота з мережею.
- Робота з обліковими записами користувачів.
- Забезпечення безпеки системи.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: читається на першому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на першому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Soft skills (англійською мовою)

Дисципліна «Універсальні (м'які) здібності (Soft Skills)» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного, незалежного і впевненого у своїх силах майбутнього дослідника та викладача вищої школи, здатного до навчання протягом життя. Зміст дисципліни та методи і форми її викладання сфокусовано на розвитку здатності аспіранта до самоорганізації та самоуправління, його критичного та рефлексивного мислення, лідерських якостей, комунікативних здібностей та уміння працювати в команді. Особлива увага приділяється формуванню уміння ефективної міжособистісної взаємодії, прийняття рішень, цілепокладання та досягнення складних багаторівневих цілей особистісного, професійного і кар'єрного розвитку.

Кількість кредитів: 90 год. (3 кредити), 10 лек., 6 практ., 2 конс., 72 – самост.

Форма контролю: іспит.

Викладач: Харламова Ганна Олексіївна, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики економічного факультету, Пашенко Світлана Юріївна, к.пед.н., доцент кафедри педагогіки та психології, заступник декана з наукової роботи факультету психології.

Мета навчальної дисципліни: забезпечити теоретичну підготовку та сформувати основні універсальні уміння (Soft Skills) аспірантів, що слугуватимуть підґрунтям для їх подальшої науково-дослідницької та викладацької діяльності, сприятимуть формуванню професіоналізму та поглибленню психологічних знань про себе самого і власні особистісні ресурси та можливості, підвищать конкурентоздатність на ринку праці, а також розвинуть їх лідерські здібності та організаційні вміння.

Попередні вимоги: Аспірант повинен мати рівень володіння англійської не нижче B1.

Змістові модулі:

- самомотивація особистісного та професійного розвитку;
- відповідальність у саморозвитку особистості;
- цілеспрямованість як чинник самоменеджменту особистості;
- тайм-менеджмент;
- лідерство;
- критичне та рефлексивне мислення;
- презентаційні здібності;
- навички ефективної комунікації (академічні дебати; техніки переговорів тощо);
- групова робота.

Результати навчання:

Аспірант повинен знати: психологічні закономірності формування та розвитку і саморозвитку критичного та рефлексивного мислення, теорії мотивації, теорії та практики самоорганізації та управління власним

розвитком та діяльністю, закономірності утворення, розвитку та лідерства у команди; психологічні особливості ефективного спілкування та міжособистісної взаємодії у форматі групової роботи, наукових та академічних дебатів, диспутів та дискусій.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей формування та розвитку Soft Skills: ефективно спілкуватися та взаємодіяти в групі та колективі, вирішувати складні проблеми та приймати обґрунтовані рішення, аргументовано відстоювати власну думку в дебатах, створювати якісне професійне портфоліо та план особистісного розвитку.

Мова викладання: англійська.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на другому році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 16 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 6 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 72 годин самостійної роботи.

Перелік № 2 (2 дисципліни з переліку)

Теорія та історія видавничої справи і редагування

Теорія та історія журналістики

Прикладні соціально-комунікаційні технології

Дисципліна передбачає вивчення теоретичної бази та основних наукових результатів досліджень у межах спеціальності «Прикладні соціальнокомунікаційні технології». Курс орієнтований на формування компетенцій вибору наукової теми, розробки методології під визначений тип завдань та формування навичок самостійного проведення наукових досліджень у сфері прикладних соціальнокомунікаційних технологій.

Мета вивчення курсу: засвоїти теоретичні основи наукового напрямку та набути навичок практичного використання результатів наукових досліджень (як вже реалізованих у межах наукової спеціалізації, так і проведених самостійно).

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У першому змістовому модулі (60 % навчального часу) науковці знайомляться із змістом та структурою соціальнокомунікаційних досліджень, визначають характерні параметри прикладного наукового знання, формують систему знань про створення, впровадження та керування гуманітарними технологіями,

визначають сфери їх застосування та механізми досліджень. У другому змістовому модулі доктори філософії зосереджуються на побудові власної дослідницької методології та реалізації її для конкретного наукового завдання (40% навчального часу): підготовка та обґрунтування гіпотези дослідження, формалізація мети і завдань наукового пошуку, кваліфікація різних форм кореляції завдань дослідження із методами та джерельною базою тощо. За підсумками вивчення модулю формується кваліфікаційний опис дослідження окремого сегменту комунікаційної діяльності виробничого характеру з урахуванням можливостей впровадження очікуваних результатів дослідження.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) комунікаційні технології та їх функціональні особливості;
- 2) прикладні аспекти застосування комунікаційних технологій;
- 3) критерії ефективності методології соціальнокомунікаційних досліджень.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективної побудови гіпотези наукового дослідження у площині комунікаційних технологій;
- 2) самостійного проведення наукових досліджень у системі прикладних соціальнокомунікаційних технологій;
- 3) визначення ефективності та результативності наукових досліджень комунікаційного процесу з огляду на наукову достовірність та прикладну цінність отриманих результатів.

Корисні джерела:

Дисертації, захищені зі спеціальності

27.00.06 – Прикладні соціально-комунікаційні технології

Дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (бібліографічні описи асторфератів)

2014 рік

1. Олтаржевський, Дмитро Олегович. Корпоративні медіа як інструмент соціальних комунікацій : автореф. дис ... д-ра наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Дмитро Олегович Олтаржевський. – Київ, 2014. – 30 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 25.11.14)

2010 рік

2. Хавкіна, Любов Марківна. Український рекламний міф: шляхи творення, основні компоненти та особливості функціонування : автореф. дис ... д-ра наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Любов Марківна Хавкіна. – Київ : Б.в., 2010. – 32 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 08.12.10)

Дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук (бібліографічні описи асторфератів)

2015 рік

3. Дженжебір, Ольга Миколаївна. Структурно-функціональна характеристика медіасередовища міст-супутників Києва : автореф. дис... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ольга Миколаївна Дженжебір. – Київ, 2015. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.03.15)

2014 рік

4. Нетреба, Маргарита Миколаївна. Діяльність прес-служби банківської установи в умовах інформаційної війни : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Маргарита Миколаївна Нетреба. – Київ, 2014. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 30.09.14)
5. Кіца, Мар'яна Олегівна. Недобросовісна реклама у газетних виданнях України війни : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Мар'яна Олегівна Кіца. – Київ, 2014. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 05.06.14)
6. Мудра, Ірина Миколаївна. Маркетингові стратегії громадсько-політичних газет України війни : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ірина Миколаївна Мудра. – Київ, 2014. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 05.06.14)
2. Шафаренко, Юлія Михайлівна. Аналітична діяльність у паблік рилейшнз: проблеми, тенденції, перспективи : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Юлія Михайлівна Шафаренко. – Київ, 2014. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 23.04.14)
3. Сищук, Олексій Андрійович. Комунікаційна діяльність центральних органів виконавчої влади України : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Олексій Андрійович Сищук. – Київ, 2014. – 17 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.04.14)

2013 рік

1. Парфенюк, Ігор Миколайович. Сучасні інформаційні війни в Україні: комунікаційні, соціокультурні та історичні аспекти : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ігор Миколайович Парфенюк. – Київ, 2013. – 19 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 2013)
2. Платонова, Айше Вадимівна. Контентне наповнення та аудиторні характеристики рекламних матеріалів кримських газет : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Айше Вадимівна Платонова. – Київ, 2013. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 2013)
3. Подпружнікова, Ольга Петрівна. Рекламний персонаж як явище в соціальній комунікації: креативний та функціональний аспекти : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ольга Петрівна Подпружнікова. – Київ, 2013. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 2013)

4. Шевченко, Анна Сергіївна. Телерепортаж як інструмент інмутації сприйняття реальності засудженими : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Анна Сергіївна Шевченко. – Київ, 2013. – 18 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 2013)

2012 рік

1. Володченко, Ольга Миколаївна. Технології побудови іміджу України як туристичної країни : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ольга Миколаївна Володченко. – Київ : Б.в., 2012. – 19 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 23.04.12)
2. Гаврилова, Яна Леонідівна. Мовностилістичні засоби впливу на аудиторію (на матеріалах преси Півдня України) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Яна Леонідівна Гаврилова. – Київ : Б.в., 2012. – 15 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 26.12.12).
3. Гусак, Ольга Петрівна. Зовнішньокомунікаційні стратегії кризового реагування комерційної організації : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ольга Петрівна Гусак. – Київ : Б.в., 2012. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 06.12.12)
4. Зубарева, Марія Анатоліївна. Антикризові PR-комунікації в газорозподільній галузі : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Марія Анатоліївна Зубарева. – Київ : Б.в., 2012. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 22.10.12)
5. Долюк, Вікторія Віталіївна. PR-дискурс соціальної відповідальності бізнесу: структурно-тематичні та функціональні особливості : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Вікторія Віталіївна Долюк. – Київ : Б.в., 2012. – 20 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 14.05.12)
6. Кость, Світлана Петрівна. Правовий і девіантний дискурси у комунікативній практиці газет України : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Світлана Петрівна Кость. – Київ : Б.в., 2012. – 17 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 14.05.12)
7. Кулик Світлана Анатоліївна Образ України в британських Інтернет-ЗМІ (за матеріалами веб-сайтів газет The Times, The Guardian, The Independent) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Світлана Анатоліївна Кулик. – Київ : Б.в., 2012. – 17 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 07.06.12)
8. Павленко Анастасія Володимирівна Футбольний іміджу України: особливості формування та виявлення в сучасних вітчизняних ЗМІ : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Анастасія Володимирівна Павленко. – Київ : Б.в., 2012. – 19 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 14.11.12)
9. Цуканова, Ганна Олександрівна. Вплив засобів зображальної журналістики (фотографії та інфографіки) на сприйняття текстової інформації : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ганна Олександрівна Цуканова. – Київ : Б.в., 2012. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 23.04.12)

10. Чувакова, Олександра Олегівна. Технології інформаційної безпеки в системі соціальних комунікацій : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Олександра Олегівна Чувакова. – Київ : Б.в., 2012. – 21 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.10.12)

2012 рік

1. Ковтун, Наталія Олексіївна. Рекламний радіодискурс: соціокомунікативний та лінгвальний аспекти : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Наталія Олексіївна Ковтун . – Київ : Б.в., 2010. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 10.02.11)
2. Курбан, Олександр Васильович. Діагностика та моделювання PR-процесів : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Олександр Васильович Курбан . – Київ : Б.в., 2011. – 17 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 01.04.11)
3. Паливода, Юлія В'ячеславівна. Автор і редактор як організатори ефективного комунікаційного середовища редакційно-видавничого процесу (на матеріалі видання навчальної літератури для ВНЗ) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Юлія В'ячеславівна Паливода. – Київ : Б.в., 2011. – 20 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.10.11)
4. Пшенична, Тетяна Олександрівна. Мовленнєвий вплив на емоції адресата інтерв'ю : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Тетяна Олександрівна Пшенична. – Київ : Б.в., 2011. – 17 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 11.03.11)
5. Микитів, Ольга Юріївна. Менеджмент видавничої справи в умовах глобалізації (на прикладі України) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ольга Юріївна Микитів . – Київ : Б.в., 2010. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 08.12.11)

2010 рік

1. Кириченко, Катерина Володимирівна. «Чорний піар» як соціально-комунікативна технологія (на матеріалі виборчих кампаній у ЗМІ) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Катерина Володимирівна Кириченко. – Київ : Б.в., 2010. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.03.10)
2. Балинський, Ігор Олексійович. Українські політичні Інтернет-комунікації у світовому контексті : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ігор Олексійович Балинський. – Київ : Б.в., 2009. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 30.09.09)
3. Бахметьєва, Алла Миколаївна. Особливості комунікативних функцій Паблік Рилейшнз в діяльності прес-служб установ освіти : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Алла Миколаївна Бахметьєва. – Київ : Б.в., 2009. – 20 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 30.09.09)
4. Золяк Вікторія Василівна. Функціональні характеристики контентної конвергенції засобів масової комунікації : Дис... канд. наук: 27.00.06 – 2009. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 11.06.09)

5. Лященко, Анжела Вадимівна. Реклама як соціокультурне явище в системі масової комунікації : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Анжела Вадимівна Лященко. – Київ : Б.в., 2009. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 10.04.09)
6. Фурманкевич, Наталія Михайлівна. Рекламний дискурс в електронних мас-медіа України: соціолінгвістичні особливості, форми творення в Інтернеті : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Наталія Михайлівна Фурманкевич. – Київ : Б.в., 2009. – 16 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 08.07.09)
7. Садовник, Олена Олександрівна. Засоби масової комунікації та формування іміджу українського спорту (за матеріалами преси та сайтів інформаційної мережі Інтернет) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Олена Олександрівна Садовник. – Київ : Б.в., 2009. – 20 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 11.06.09)

2008 рік

1. Бабенко, Вікторія Володимирівна. Семіотичний інструментарій у комунікативній стратегії українського телебачення : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Вікторія Володимирівна Бабенко. – Київ : Б.в., 2008. – 15 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 24.09.08)
2. Соловйов, Сергій Григорович. Реклама в галузі науки і техніки (за матеріалами періодичної преси) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Сергій Григорович Соловйов. – Київ : Б.в., 2008. – 19 с. (КНУ ім. Т. Шевченка, дата захисту: 14.11.08)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. PR в органах державної влади та місцевого самоврядування (за заг. ред. В. М. Бебика і С. В. Куніцина). – К., 2003.
2. Амелин В. Н. Технология избирательной кампании / В. Н. Амелин, С. В. Устименко. – М., 2001. – 234 с.
3. Афанасьев В.Г. Социальная информация / В.Г. Афанасьев. – М.: Наука, 1994. – 200 с.
4. Барсуков В. С. Современные технологии безопасности / В. С. Барсуков, В. В. Водолазский. – М.: Налидж, 2000. – 189 с.
5. Бебик В. Інформаційно-комунікаційна діяльність суспільних організацій в Інтернеті // Практична психологія і соціальна робота. – 2007. – № 5. – С. 28–37.
6. Бебик В. М. Політичний маркетинг і менеджмент / В. М. Бебик. – К., 1996. – 267 с.
7. Бебик В. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. – К.: МАУП, 2001. – 216 с.
8. Бебик В., Бортніков В., Дегтерьова Л., Кудряченко А. Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації у глобальному світі (за заг. ред. В.Бебика). – К.: Ін-т громадян. суп-ва, 2006. – 246 с.

9. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент: психологія, технології і техніка паблік рилейшнз. – К.: МАУП, 2005. – 440 с.
10. Бевзенко Л. Д. Соціальна самоорганізація. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2002. – 437 с.
11. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» // Голос України. – 9 січня 2007 р. № 537. – № 21 (4021). – С. 8–10.
12. Зв'язки з громадськістю: Як їх встановлювати і підтримувати?: Навч.-метод. посібник для працівників органів місцевого самоврядування і громадських організацій // Упоряд. О. Сидоренко, Н. Сидоренко. – К., 1998.
13. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. – 351 с.
14. Інформаційні системи в менеджменті: навч. посібник / С. В. Глівенко, Т. В. Лапін, О. О. Павленко та ін. – Суми: Унів. кн., 2005. – 407 с.
15. Йонас Г. Принципи відповідальності: у пошуках етики для технології цивілізації / Г. Йонас. – К. – Лібра, 2001. – 400 с.
16. Князев В. М. Соціальна технологія та управління політичними процесами в Україні / В. М. Князев. – К., 1995. – 136 с.
17. Королько В. Г. Паблік рилейшнз. Наукові основи, методика, практика. Підручник, 2-е вид. доп. – К.: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 400 с.
18. Михальченко М. І. Соціально-політична трансформація України: реальність, міфологеми, проблеми вибору / М. І. Михальченко, В. С. Журавський, В. А. Танчер. – К.: Логос, 1997. – 180 с.
19. Науковий супровід. Моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко (кер. авт. кол.), О. М. Балакірева, О. В. Варбан та ін.; Держ. центр. соц. служб для молоді.; Держ. Ін-т проблем сім'ї та молоді. – К., 2002. – 123 с.
20. Нестеренко О. В. Технології інтеграції інформаційних ресурсів інформаційно-аналітичних систем органів державної влади / О. В. Нестеренко // Наук.-техн. інформація. – 2001. – №4. – С. 3–7.
21. Ньюсом Д. Все о PR. Теория и практика паблік рилейшнз.: пер. с англ. / Д. Ньюсом, Д. Ван Слайк Терк, Д. Крукеберг. – М.: Консалтинговая группа «ИМИДЖ-контакт»: ИНФРА – М, 2001. – 628 с.
22. Ольшанский Д. В., Пеньков В. Ф. Политический консалтинг. – СПб: 2005. – 448 с.
23. Ольшанский Д. И. Политический PR. – СПб: Питер, 2003. – 570 с.
24. Основи інформаційного права України: навч. посібник / В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. В. Гриценко та ін., За ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калужного та П. В. Мельника. – К.: Знання, 2004. – 274 с.
25. Патрушев В. И. Введение в теорию социальных технологий / В. И. Патрушев. – М.: ИКАР, 1998. – 200 с.

26. Пизоловський Т. Принципи совершенної діяльності: введення в праксеологію / Т. Пизоловський. – К.: Ін-т праксеології, 1993. – 271 с.
27. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії / за заг. ред. А. Кудряченка. – К.: НІСД, 2007. – 396 с.
28. Почепцов Г. Іміджмейкер / Г. Почепцов. – К., 1995. – 137 с.
29. Почепцов Г. Г. Іміджмейкер: Паблік рилейшнз для політиків і бізнесменів / Г. Г. Почепцов. – М.: Реклам-агенство Губернікова, 1996. – 287 с.
30. Різун В. В. Маси. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 118 с.
31. Синюк В. Г. Використання інформаційно-аналітичних технологій при прийнятті управлінських рішень / В. Г. Синюк, А. В. Шевырев. – М.: Экзамен, 2003. – 158 с.
32. Соколов А. В. Загальна теорія соціальної комунікації / А. В. Соколов. – СПб.: Изд-во Михайлова, 2002. – 459 с.
33. Соціальна комунікація в сучасному світі: колект. моногр. / Н. Н. Азарнов, І. С. Бусыгин, А. Н. Дегтярев і др.; під заг. ред. А. А. Деркача, Е. Б. Перельгіної. – М.: Альтекс, 2004. – 365 с.
34. Соціальні комунікації: хрестоматія / уклад. В.О. Ільганаєва. – Х.: ХДАК. – 178 с.
35. Технологія і організація виборчих кампаній: зарубіжний і вітчизняний досвід. – М., 1993. – 215 с.
36. Тихомирова Є. Б. Зв'язки з громадянськістю: Навчальний посібник. – Київ: НМЦВО, 2001.
37. Флешман Б. С. Основи системології / Б. С. Флешман. – М.: Радио і зв'язь, 1982. – 368 с.
38. Шибутани Т. Соціальна психологія. Пер. з англ. В.Б. Ольшанського. – Ростов н/Д: «Фенікс», 2002. – 544 с.
39. Яковлев І. Паблік рилейшнз в організаціях. – СПб.: ГООТК «Петрополіс», 1995. – 148 с.

Сучасні проблеми соціальної інформатики

Дисципліна передбачає вивчення теоретичної бази та основних наукових результатів досліджень у межах спеціальності «Соціальна інформатика». Акцент при вивченні курсу робиться на формуванні системи знань про актуальні проблеми соціальної інформатики, про перспективні напрямки досліджень та про специфіку використання результатів наукових досліджень.

Мета вивчення курсу: засвоїти теоретичні основи наукового напрямку та набути навичок практичного використання результатів наукових досліджень (як вже реалізованих у межах наукової спеціалізації, так і проведених самостійно).

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (60 % навчального часу) науковці знайомляться із змістом та структурою досліджень, які лягли в основу наукової спеціальності «Соціальна інформатика», причому як тих, що отримали наукову кваліфікацію в межах нової наукової галузі – «Соціальні комунікації» так і тих, що визначають інформаційну актуалізацію соціальних процесів за змістовою чи формальною ознакою. У *другому змістовому модулі* доктори філософії зосереджуються на побудові власної дослідницької методології та реалізації її для конкретного наукового завдання (40 % навчального часу): підготовка та обґрунтування гіпотези дослідження, формалізація мети і завдань наукового пошуку, кваліфікація різних форм кореляції завдань дослідження із методами та джерельною базою тощо. За підсумками вивчення модулю формується кваліфікаційний опис дослідження сегменту інформаційного середовища, що орієнтоване на розвиток соціальної структури соціуму як на основну функцію свого існування (соціальні мережі і сервіси, системи інформаційних депозитаріїв і бази даних, соціальні технології функціонування знання тощо).

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) інформацію, інформаційне суспільство, інформаційне моделювання;
- 2) наукові підходи до вивчення інформаційних процесів;
- 3) критерії ефективності наукових досліджень інформаційних процесів та явищ соціального порядку.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективної побудови гіпотези наукового дослідження у площині соціальної інформатики;
- 2) самостійного проведення наукових досліджень у системі інформаційних процесів та явищ;
- 3) визначення ефективності та результативності наукових досліджень інформаційного простору з огляду на наукову достовірність та прикладну цінність отриманих результатів.

Корисні джерела:

Дисертації, захищені зі спеціальності 27.00.07 – Соціальна інформатика

Дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук (бібліографічні описи асторефератів)

2014 рік

1. Іщук, Наталія Михайлівна. Демасифікація інформаційно-комунікаційних потоків українських мережеских мас-медій : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.07 / Наталія Михайлівна Іщук. – Київ, 2014. – 17 с. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, дата захисту: 04.06.14)

2012 рік

1. Брахман, Гідеон Олександрович. Архітектонічне моделювання елементів ітеративності консолідації інформації : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.07 / Гідеон Олександрович Брахман. – Київ : Б.в., 2012. – 20 с. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, дата захисту: 28.11.12)

2011 рік

1. Фісенко, Тетяна Вікторівна. Соціальні інтернет-мережі як феномен сучасного медіа-середовища : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.07 / Тетяна Вікторівна Фісенко. – Київ : Б.в., 2012. – 16 с. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, дата захисту: 24.10.11)
2. Цимбаленко, Євген Станіславович. Інформатизація соціальних комунікацій: наукові концепції, правові складники та галузева структура : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.07 / Євген Станіславович Цимбаленко. – Київ : Б.в., 2011. – 16 с. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, дата захисту: 24.10.11)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін.– К.: Наша культура і наука, 2003.– 614 с.
2. Бебик, В. М. Інформаційно-комунікативний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публік-релейшнз : моногр. / В. М. Бебик ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К. : МАУП, 2005. – 437 с.
3. Белорус О. Г., Лукьяненко Д. Г. и др. Глобальные трансформации и стратегии развития. Монография. – К., 2000.
4. Бондаренко М. Ф., Маторин С. И., Соловьева Е. А. Моделирование и проектирование бизнес-систем: методы, стандарты, технологии. Предисл. Э. В. Попова. – Харьков: ООО «Компания СМІТ», 2004. – 272 с.
5. Ворошилов В.В. Теория и практика массовой информации. – Минск, Изд. Михайлова, 2006. – 496 с.
6. Гальчинський А.С. Становлення суспільства постінформаційної цивілізації. – К., 1993.
7. Гальчинський А.С. Суперечності реформ у контексті цивілізаційного процесу. – К., 2001.
8. Глушков В. М. Основы безбумажной информатики. – М. 1987.
9. Гордієнко А. Т., Пазенок В. С., Ситниченко Л. А. Ціннісні орієнтації (Аналіз соц.-філос. концепцій Заходу 80–90-х років). – К., 1995.
10. Гриценко О. М. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002.

11. Гриценко О. М. Суспільство, держава, інформація. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2001.
12. Громов Г. Р. Очерки информационной технологии. – М., 1993.
13. Дворкина М. Я. Информационное обслуживание: социокультурный подход / МГУКИ. – М.: Профиздат, 2001. – 111 с.
14. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. – 351 с.
15. Ильганаева, В. А. Гармонизация культурной среды в условиях информатизации общества / В. А. Ильганаева. – Х. : ХГАК, 1999. – 36 с.
16. Информатизация управління соціальними системами: Організаційноправові питання теорії і практики : навч. посібник / В. Д. Гавриловський, Р. А. Калюжний, В. С. Цимбалюк та ін. ; за заг. ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – К. : МАУП, 2003. – 336 с.
17. Каныгин Ю. М., Калитич Г. И. Основы теоретической информатики. – К.: Наук. думка, 1990. – 232 с.
18. Колин К. К. Фундаментальные основы информатики: социальная информатика. – М. : Изд-во «Академический проект», 2000.
19. Кудрявцева, С. П. Міжнародна інформація : навч. посібник / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 400 с.
20. Матвієнко В. Я. Соціальні технології. – К., 2001.
21. Основы інформаційного права України: навч. посібник. / В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавриловський, В. В. Гриценко та ін. ; за ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного та П. В. Мельника. – К. : Знання, 2004. – 274 с.
22. Партико З. В. Теорія масової інформації: Конспект курсу лекцій. К., 2004. – 200 с. [Рукопис].
23. Рейзема Я. В. Информатика социального отражения (информационные и социальные основания общественного разума). – М., 1990.
24. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнеев В. С. Лінгвістика впливу: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 148 с.
25. Романюк, Б. В. Виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються у сфері інформаційних технологій / Б. В. Романюк, В. Д. Гавриловський, М. В. Гупалюк, В. М. Бутузов : наук.-практ. посібник. – К. : Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2004. – 143 с.
26. Савченко Н. А. Информатика и информационные технологи // <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/80303>
27. Сляднева Н. А. Информационно-аналитическая деятельность: проблемы и перспективы // <http://www.it2b.ru/it2b2.view3.page53.html>
28. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации / А. В. Соколов. – СПб. : Изд-во Михайлова, 2002. – 459 с.
29. Соколов А. В. Эволюция социальных коммуникаций. – С.-Петербург, 1995.

30. Соколова И.В. Проблемы становления информатики как учебной дисциплины // Последняя редакция 1999 г. <http://infosphere.narod.ru/files/monografy/socolova/chap7.html>
31. Соколова И.В. Социальная информатика и социология: проблемы и перспективы взаимосвязи. Последняя редакция 1999 г. <http://infosphere.narod.ru/files/monografy/socolova/chap7.html>
32. Социальная информатика. – М., 1995. – С. 19–22.
33. Соціальні комунікації: хрестоматія / уклад. В.О. Ільганаєва. – Х. : ХДАК. – 178 с.
34. Шкабура О. В. Понятийный аппарат информационного моделирования // <http://www.ito.su/2001/ito/I/2/I-2-77.html>
35. Шумилина Т. В. Методы сбора журналистской информации. – М., 1989.
36. Юзвішин, І. Й. Інформаціологія або закономірності інформаційних процесів та технологій в мікро-та макросвітах Всесвіту / І. Й. Юзвішин ; пер. з рос. С. І. Зайцева. – 4-е вид., випр. – Луганськ, 1999. – 203 с.

Проблеми підготовки фахівців в системі соціальних комунікацій

Дисципліна присвячена аналізу проблемного поля підготовки фахівців для соціальнокомунікаційної галузі. Розкриваються проблеми різних рівнів: системні проблеми, пов'язані зі становленням наукової галузі та періодом втрати її інституційності; прикладні проблеми, пов'язані з нерозв'язаними питаннями у різних професійних сферах комунікування; проблеми росту – це проблеми становлення фахівця та освітні проблеми, що відображають складні питання педагогічної діяльності.

Мета вивчення курсу: сформулювати наукове уявлення про процес підготовки кадрів, перешкоди у становленні фахівця та шляхи подолання цих перешкод.

Структура курсу. Курс включає лекції та семінари. Семінарські заняття передбачають залучення роботодавців до обговорення моделі фахівця.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) сфери професійної діяльності у галузі соціальних комунікацій;
- 2) професіограму фахівця та професійні стандарти як вимоги роботодавців;
- 3) педагогічні засади підготовки фахівців.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективної організації навчального процесу, спрямованого на підготовку фахівця;
- 2) цільового аналізу підготовки фахівця з метою удосконалення навчального процесу.

Корисні джерела:

2. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа. – Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.
3. Професійні стандарти // <http://mon.gov.ua/activity/education/vishha/standarty-prof.html>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Сучасні інформаційні системи та сервіси

У межах курсу глибоко вивчаються сучасні інформаційні системи та сервіси (ІСС), а також методологія доступу до них і прийоми роботи. Зокрема, акцентується увага на безпосередній роботі з ІСС – можливості отримання інформації та даних, її подальша верифікація, застосування під час написання наукових статей та дисертації. Крім того, ІСС вивчаються з комунікаційного кута зору як канал налагодження діалогу між науковцем та експертами, організаторами заходів, редакціями наукової періодики.

Мета вивчення курсу: зрозуміти систему ІСС та навчитися застосовувати ІСС під час підготовки текстів статей, дисертації, пошуку конференцій, перевірки автентичності джерел, налагодження діалогу з видавцями національних та міжнародних фахових видань.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. Перший передбачає набуття науковцями теоретичних знань щодо ІСС, другий – застосування теоретичних знань під час безпосередньої роботи з ІСС. Тому, у першому змістовому модулі (25 % навчального часу) розглядається історіографія трансформацій інформаційних систем і сервісів з виділенням інтернет-компонентів. Визначаються і класифікуються сервіси, які доцільно використовувати при проведенні наукових вивчень і досліджень. У другому змістовому модулі (75 % навчального часу) детальна увага приділяється шляхам застосування ІСС при первинному зборі інформації; розглядаються прийоми верифікації інформації та даних, отриманих із сучасних інформаційних систем та сервісів. Не менш цінним у науковій діяльності є налагодження діалогу з експертами, а також редакціями наукової періодики завдяки спеціальним інформаційним сервісам. Одним з основних завдань курсу є розвиток скептичного аналітичного мислення науковців щодо інформації, отриманої через соціальні мережі, інтернет-медіа без належного посилення, посилення на коментарі відомих у галузі людей на Твітері та інше.

Вивчення курсу передбачає систематизацію знань про:

- 1) наявні ІСС;
- 2) теоретичні обґрунтування та класифікації ІСС;
- 3) області застосування і реалізації ІСС;
- 4) ймовірність отримання недостовірної інформації та методології перевірки даних;

- 5) шляхи застосування ІСС для роботи під час написання дисертаційної роботи.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) верифікації інформації, отриманої через ІСС;
- 2) застосування ІСС для проведення наукових експериментів;
- 3) критичне оцінювання коментарів, висловлювань, даних, поширених через ІСС щодо їхньої автентичності та достовірності;
- 4) налагодження діалогу з редакціями та організаційними комітетами щодо участі у конференціях, можливості публікації статей та авторських матеріалів у національних та міжнародних виданнях. З'ясування відповідності конференцій та наукових видань фахових вимогам та визначення доцільності участі у таких проектах.

Корисні джерела:

1. Почепцов Г. Г. Коммуникационные технологи. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 348 с.
2. Чічановський А., Старіш О. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: Підручник. – К.: Грамота, 2010. – 568 с.
3. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005>
4. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы действия. – М.: Рип-холдинг, 2003. – 174 с.
5. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації: Навчальний посібник. – К.: Центр вільної преси, 1999. – 212 с.
6. Городенко Л. Теорія мережевої комунікації : монографія / Леся Городенко. – К. : Акад. укр. преси : Центр вільної преси, 2012. – 387 с.
7. Информационные системы. Избачков Ю.С., Петров В.Н. и др. 3-е изд. – СПб.: 2011. – 544 с.
8. Грекул В., Денищенко Г., Коровкина Н. Проектирование информационных систем Интернет-университет информационных технологий. – М.: Бинوم, 2008. – 300 с.
9. Змитрович А. Интеллектуальные информационные системы. – Мн.: НТООО «ТетраСистемс», 2007. – 368 с.

Актуальні галузеві проблеми в соціальних комунікаціях

Дисципліна передбачає вивчення актуальних галузевих проблем в соціальних комунікаціях, їх теоретичного обґрунтування та практичного вирішення.

Мета вивчення курсу: активізувати комунікаційні вміння та знання доктора філософії щодо вирішення галузевих проблем в соціальних комунікаціях.

Структура курсу. Курс розрахований на два модулі. У першому змістовому модулі (30 % навчального часу) передбачається, що науковці вивчатимуть суть природи комунікацій, їх можливості, структуру будови, сучасні комунікаційні стратегії та їх ефективність.

У другому змістовому модулі вивчаються конкретні галузеві проблеми в видах комунікацій, їх генеза, формулювання, формування позитивного вирішення і ефективність кінцевого результату (70 % навчального процесу курсу).

Важливим елементом цього модуля є реалізація наукових пропозицій щодо вирішення галузевих проблем в соціальних комунікаціях.

Вивчення курсу передбачає опанування та систематизацію **знань** щодо:

- 1) систем галузевих комунікацій;
- 2) можливості за допомогою галузевих систем вирішувати проблеми соціуму;
- 3) ефективності форм і методів галузевих комунікацій.

На основі одержаних знань формуються **вміння**:

- 1) комунікувати в галузевих ЗМІ;
- 2) сформувати комунікаційну стратегію актуальних проблем;
- 3) ефективно вирішувати проблеми в галузевих комунікаціях.

Корисні джерела:

1. Барматова С. Місце і роль політичної комунікації у трансформації українського суспільства / С. Гарматова / Соціологія. – 2004. – № 42. – С. 107–120.
2. Владіміров В. М. Журналістика, особа, суспільство: проблеми розуміння / В. Владіміров. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 282 с.
3. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: навч. посіб.: 2-ге вид., доп. / О. Я. Гоян. – К. : Веселка, 2004. – 245 с.
4. Гриценко О. М. Основи теорії журналістської діяльності / О. Гриценко, Г. Кривошея, В. Шкляр. – К. : Б.в., 2000. – 206 с.
5. Гриценко М. Основи теорії міжнародної журналістики / О. М. Гриценко, В. І. Шкляр. – К. % ВПЦ «Київський університет», 2002. – 304 с.
6. Доценко Е. Л. Психологія маніпулювання: феномени, механізми и защита / Е. Л. Доценко. – М.: Че Ро, 1997. – 240 с.
7. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
8. Зернецька О. В. Глобальний розвиток системи масової комунікації : міжнародні відносини / О. В. Зернецька. – К.: Освіта, 1999. – 352 с.
9. Іванов В. Ф. Масова комунікація / В. Ф. Іванов. – К.: Віпол, 1998. – 334 с.
10. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Дж. Лалл. – К.: КІС, 2002. – 264 с.
11. Мелещенко О. К. Актуальні питання журналістики / О. К. Мелещенко. – К.: Паливода А. В., 2012. – 112 с.

12. Паримський І. С. Національна преса. Сучасні проблеми теорії / І. С. Паримський. – К.: Інститут журналістики, 2007. – 288 с.
13. Потятиник Б. Філософія масової комунікації / Б. Потятиник. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1998. – 38 с.
14. Різун В. В. Загальна характеристика масової інформаційної діяльності / В. В. Різун. – К.: Ін-т журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2000. – 128 с.
15. Хабермас Ю. Морально-сознание и коммуникативное действие / Ю. Хабермас. – С.Пб.: Наука, 2000. – 380 с.
16. Шаповал Ю. Г. Національна журналістика: наукові праці : 2 т. / Ю. Т. Шаповал. – Львів: Б.В., 2006. – Т.2 . – 448 с.
17. Шкляр В. І. Мас-медіа і виклики нового століття / В. І. Шкляр. – К. : Грамота, 2003. – 48 с.
18. Шкляр. В. І. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра: історико-теоретичний нарис / В. І. Шкляр, О. М. Мукомела, О. К. Мелещенко, І. С. Паримський. – К. : КМУЦА, 1996. – 168 с.

Технології інформаційного аудиту

Дисципліна передбачає вивчення особливостей соціальної комунікації у різних форматах середовищах. Курс спрямований на проведення наукових досліджень із застосуванням відповідних квантифікаційних методів.

Мета вивчення курсу: дати знання та вміння використовувати квантифікаційні методи відповідно до структури, умов та вимог наукових досліджень доктора філософії.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (25 % навчального часу) науковці знайомляться із загальною природою комунікації, її особливостями, принципами побудови ефективних комунікаційних стратегій, формами позиціонування в комунікаціях, вивчають особливості сприймання інформації аудиторією, засоби і способи досягнення мети комунікації. У *другому змістовому модулі* вивчаються методи дослідження, що застосовуються при вивченні комунікації (75 % навчального часу): якісні методи дослідження, їх переваги та недоліки, квантифікаційні методи, етапи проведення дослідження, проблеми вибірки, верифікація даних, проблеми наукової інтерпретації.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) системи комунікації в сучасному світі;
- 2) комунікаційний вплив і його закономірності;
- 3) критерії ефективності комунікації і засоби їх дотримання;
- 4) поняття наукових методів, їх види, типи застосування, верифікація даних.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) організації наукового дослідження комунікаційних явищ;

- 2) вирішення проблеми обрання необхідного наукового апарату для проведення цих досліджень;
- 3) наукової верифікації та інтпретації даних дослідження комунікаційних явищ.

Корисні джерела:

1. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы действия. – М.: Рип-холдинг, 2003. – 174 с.
2. Брайант Дж., Томпсон С. Основы воздействия СМИ: Пер. с англ. – М.; СПб; К.: Узд. Дом „Вільямс», 2004. – 426 с.
3. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації: Навчальний посібник. – К.: Центр вільної преси, 1999. – 212 с.
4. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2003. – 652 с.
5. Різун В. В. Маси: Тексти лекцій. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 118 с.
6. Шарков Ф.И. Основы теории коммуникации: Учебник для вузов. – М.: ИД «Социальные отношения», Изд-во «Перспектива», 2003. – 248 с.

Методологія дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ

Дисципліна передбачає вивчення методів і прийомів, формування цілісної методології дослідження систем, підсистем, середовищ з урахування їхньої соціальнокомунікаційної спрямованості. Курс спрямований на формування вмінь ефективного проведення теоретичних та емпіричних досліджень комунікаційних систем, підсистем та середовищ.

Мета вивчення курсу: систематизувати знання науковців про соціальнокомунікаційні системи та середовища і, як результати, застосовувати відповідні дослідницькі прийоми і методи у кожному конкретному випадку вивчення системи, підсистеми чи середовища.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (25 % навчального часу) науковці знайомляться зі специфікою соціальнокомунікаційних систем та середовищ, вивчають їхні класифікації, ознаки. У *другому змістовому модулі* вивчаються практичні прийоми застосування методів дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ (75 % навчального часу). Зокрема, проводяться теоретичні та емпіричні дослідження у межах заявленої теми дисертаційної роботи; за допомогою різних методик вивчається той самий об'єкт і на основі вивчення робиться висновок. Окремим завданням модулю є обґрунтування доцільності вибраних методів для проведення конкретних дослідницьких процедур.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) соціальнокомунікаційні системи, підсистеми та середовища;
- 2) доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів вивчень в кожному конкретному випадку дослідження;

- 3) способи верифікації отриманих дослідницьких припущень з урахуванням передбаченої дисертаційною роботою методології.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) вибору та обґрунтування методології дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ;
- 2) застосування вибраних методів та прийомів при проведенні дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ;
- 3) проведення процедури верифікації гіпотез, а також перевірки отриманих результатів, зіставлення з результатами аналогічних досліджень, проведених раніше іншими науковцями.

Корисні джерела:

1. Почепцов Г. Г. Коммуникационные технологии. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 348 с.
2. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы действия. – М.: Рип-холдинг, 2003. – 174 с.
3. Брайант Дж., Томпсон С. Основы воздействия СМИ: Пер. с англ. – М.; СПб; К.: Узд. Дом «Вильямс», 2004. – 426 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
5. Иванов В. Ф. Соціологія масової комунікації: Навчальний посібник. – К.: Центр вільної преси, 1999. – 212 с.
6. Корнеєв В. М. Підходи до вивчення прихованого текстового впливу // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 2001. – Вип. 9. – С. 75–79.
7. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2003. – 652 с.
8. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнеєв В. М. Лінгвістика впливу. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 148 с.
9. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005>
10. Холод О. Методологія досліджень соціальних комунікацій : навч. посіб. / Холод О. – К. : Київський міжнародний університет, 2013. – 345 с.
11. Різун В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій / В. Різун // Психолінгвістика, 2012. – Вип. 10. – С. 305-314.
12. Губенко Д. Методологія медіадосліджень : електронний підручник / Д. Губенко // https://uk.wikibooks.org/wiki/Методологія_медіа-досліджень

Комунікаційні стратегії презентації наукових результатів

Дисципліна передбачає:

- вивчення особливостей комунікаційних стратегій презентації наукових досліджень;

- глибинне розуміння технік, прийомів, технологій представлення наукових результатів;
- застосування розмаїтого інструментарію для презентації нових наукових знань і досягнень у професійному науковому та масовому середовищах.

Мета вивчення курсу: допомогти науковцям ефективно презентувати результати наукових досліджень.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (25 % навчального часу) науковці знайомляться із загальними тенденціями презентації наукових досліджень; розглядають стратегії і тактики такої презентації. У *другому змістовому модулі* (75 % навчального часу) вивчаються та апробуються практичні прийоми застосування стратегій при презентації наукових результатів. Зокрема, розглядаються традиційні прийоми і види (участь у конференціях, семінарах, форумах і підготовка тез доповіді, публікація статей у фахових виданнях, презентація), новітні інтерактивні (веб-конференція, часткове висвітлення результатів дослідження у соціальних мережах для науковців чи на електронних форумах, стимулювання дискусії та подальше використання результатів дискусії у роботі), а також технології реалізації інтерактивного представлення (розробка презентацій у PowerPoint, на динамічному інформаційному сервісі Prezi, а також техніка безпосереднього оприлюднення та коментування візуальних зображень).

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) комунікаційні стратегії презентації як основний засіб представлення нових наукових знань;
- 2) техніки та технології комунікаційної презентації наукових результатів;
- 3) критерії ефективності презентації наукових знань.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь**:

- 1) відбирати максимально ефективний прийом презентації наукових знань для кожного окремого випадку;
- 2) застосовувати теоретичні знання про роботу спеціальних інформаційно-комунікаційних і програмних сервісів для виготовлення ефективного продукту відтворення наукових результатів;
- 3) залучати новітні інформаційні системи для апробації та презентації наукових знань; на основі проведених презентацій робити висновки щодо удосконалення і покращання наукових розробок.

Корисні джерела:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Почепцов Г. Г. Коммуникационные технологи. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 348 с.
3. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы действия. – М.: Рип-холдинг, 2003. – 174 с.

4. Брайант Дж., Томпсон С. Основы воздействия СМИ: Пер. с англ. – М.; СПб; К.: Узд. Дом «Вільямс», 2004. – 426 с.
5. Корнеєв В. М. Підходи до вивчення прихованого текстового впливу // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 2001. – Вип. 9. – С. 75–79.
6. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнеєв В. М. Лінгвістика впливу. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 148 с.
7. Городенко Л. Теорія мережевої комунікації : монографія / Леся Городенко. – К. : Акад. укр. преси : Центр вільної преси, 2012. – 387 с.

Сучасні технології медіатизації наукової діяльності

Дисципліна передбачає вивчення технологій медіатизації наукової діяльності у комунікаційному середовищі. Курс спрямований на вивчення специфічних технологій медіатизації діяльності науковців різних спеціальностей.

Мета вивчення курсу: навчити майбутнього доктора філософії медіатизувати власну діяльність за технологіями, поширеними в Європі, США, Австралії та Японії.

Структура курсу. Курс складається з двох модулів. У *першому змістовому модулі* (25 % навчального часу) відбувається ознайомлення із особливостями медіатизації наукової діяльності; наголошується на формуванні наукового світогляду в суспільстві; проводиться ознайомлення з теорією комунікативних технологій; формування позитивного іміджу науки і вчених в медіа та масовій культурі; акцентується увага на ознаках псевдонауки. У *другому змістовому модулі* вивчаються практичні навички комунікації в медіа середовищі (75% навчального часу): висвітлюються основні етапи спрямування інформації на різні сегменти аудиторії; вивчається доцільність жанрових форм медіатизації висвітлюються особливості медіатизації різних наук; принципи застосування комунікативних технологій при комунікації з керівництвом на виробництвах, грантодавцями та ін. Окремим завданням вивчення модулю є підготовка комплексного інформаційного пакету для популяризації діяльності науковця на телебаченні, радіо, у пресі та на інтернет-ресурсах.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- 1) медіатизацію наукової діяльності в Україні і світі;
- 2) комунікаційні технології та їх застосування в медіа;
- 3) прогнозування змін в суспільстві як наслідок застосування комунікаційних технологій в науковій діяльності.

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- 1) ефективної медіатизації наукової діяльності;
- 2) використання комунікативних технологій в роботі науковця і наукових колективів.

Корисні джерела:

1. Бернофф Д., Ли Ч. Взрывная Web-волна / пер. с англ. М., 2010. – 210 с.
2. Вартанова, Е. Л. Медиаэкономика зарубежных стран: учебн. пособ. / Е. Л. Вартанова. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 335 с.
3. Заярна О. Як переконати масову аудиторію: психологічні чинники ефективної пропаганди / О. Заярна // Нова політика. – 2009.
4. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції / Н. І. Зражевська. – Черкаси: Брама-Україна, 2010. – 224 с.
5. Маклюен, Маршал. Понимание Медиа. Внешние расширения человека. / Маршал Маклюен. – М. Изд-ва:Канон-Пресс-Ц, Кучково поле, Жуковский, 2003. – 464 с.
6. Матвієнко В. Я. Соціальні технології / В. Я. Матвієнко. – К., 2001.
7. Почепцов Г. Г. Коммуникационные технологи. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 348 с.
8. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнеєв В. М. Лінгвістика впливу. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 148 с.
9. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005>
10. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособие. СПб, 2002.
11. Тарабанов А. Мифы и ритуалы медиатизированной повседневности [Электронный ресурс] / Арсений Тарабанов. – Режим доступа: www.philosophy.pu.ru/docs/kafedra/antrop/tarabanov_myphy.htm.
12. Почепцов Г. Г. Коммуникационные технологи. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. – 348 с.
13. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнеєв В. М. Лінгвістика впливу. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 148 с.
14. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005>
15. Уэбстер Ф. Теории информационного общества: [Текст] / Френк Уэбстер; [пер. с англ.]; под ред. Е. Л. Вартановой. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 516 с.
16. Управление общественными отношениями / Под ред. В. Комаровского. М., 2005. – 331 с.

Аналітичні сервіси комунікаційно-контентних середовищ національного безпекового сектору

Мета: сформувати знання щодо принципів світових трендів функціонування публічності в різних безпекових традиціях; надати знання про моделі сучасних станів інновацій у національних безпекових сферах комунікаційно-контентних негативів та позитивів; оволодіти основними навиками і технологічними рішеннями з організації аналітичних сервісів в безпекових середовищах прямої і опосередкованої дії; сформувати

передумови для реалізації власного потенціалу в синергетичних мінікомандах аналітичних сервісів в масштабах безпекового сектору.

Предмет: контекстний аналіз інформаційних резонансів (KAIP).

Змістовні модулі:

- 1) засади та особливості технологічних умов потокової публічності;
- 2) аналітичні сервіси безпекового сектору: минуле і сучасність.

Місце у структурно-логічній схемі: пропонується Військовим інститутом, читається на другому році навчання.

Інструментарій та комунікаційно-контентні рішення в мережевому просторі

Мета: сформувати теоретичні та прикладні знання щодо застосування інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у сфері інформаційної безпеки.

Предмет: інформаційні процеси у сучасних соціальних мережах.

Змістові модулі:

- 1) базові положення сучасних мережевих технологій та розгортання в них інформаційно-комунікаційних процесів;
- 2) прикладні аспекти формування та запровадження інформаційних процесів у соціальних віртуальних мережах.

Місце у структурно-логічній схемі: пропонується Військовим інститутом, читається на другому році навчання.

Комунікаційно-контентний індикатив безпекового простору

Мета: дати сучасні знання щодо суті таких процесів та явищ як інформаційний та безпековий простір, контентне середовище, комунікаційні технології на сучасному рівні їхнього розуміння; сформувати знання про комунікаційну та інформаційну структуру безпекового простору, основні формати та засоби створення контентно-комунікаційного середовища та його цілеспрямованого перетворення; ознайомити з принципами та засобами індикативних технологій щодо безпекового простору; надати практичні базові навички в роботі з індикативними технологіями комунікаційно-контентного середовища; здійснити аналіз досвіду застосування індикативних технологій в сфері безпеки України на прикладі Міністерства оборони України.

Предмет: індикація безпекового простору.

Змістові модулі:

- 1) загальне уявлення про комунікаційно-контентну структуру безпекового простору;

2) індикативні та аналітичні технології у процесах формування та цільового перетворення комунікаційно-контентної структури безпекового простору.

Місце у структурно-логічній схемі: пропонується Військовим інститутом, читається на другому році навчання.

Додаток В.

Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами (ад'юнктами) за ОНП підготовки докторів філософії (ад'юнктів) в аспірантурі (ад'юнктурі) Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю

061 «Журналістика»

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей		Апробація результатів (виступи на конференціях)
		у вітчизняних фахових виданнях	у зарубіжних фахових виданнях	
1 рік навчання				
1 півріччя	Структура роботи. Робота з першоджерелами.	–	–	–
2 півріччя	Формування інформаційної бази. Написання теоретичної частини роботи.	–	–	1
2 рік навчання				
1 півріччя	Оброблення та аналіз інформаційної бази.	1	–	–
2 півріччя	Описання практичної частини роботи.	1	–	1
3 рік навчання				
1 півріччя	Узагальнення результатів дослідження.	1	–	–
2 півріччя	Представлення рукопису.	1	–	1
4 рік навчання				
1 півріччя	Формування висновків і рекомендацій. Закінчення роботи над дисертацією.	–	1	–
2 півріччя	Оформлення роботи та подання до захисту. Захист дисертації.	–	–	–

Тематика дисертаційних досліджень аспірантів/ад'юнктів

Аспіранти (ад'юнкти), які навчаються за спеціальністю 061 «Журналістика» у своїх дисертаційних дослідженнях мають вивчати походження, розвиток та функціонування системи журналістських творів, їхній зміст і засоби його вираження, природу журналістської творчості в контексті масовокомунікаційної діяльності, видавничої справи та редагування, прикладних комунікаційних технологій в системі соціальної діяльності (в науці, політиці, виробництві, культурі, освіті тощо), наукові погляди на журналістику, методи інформаційного моделювання, шляхи та засоби інформатизації соціальнокомунікаційних систем.

Напрями досліджень мають відповідати таким темам:

- історія вітчизняної журналістики і журналістикознавства;
- зарубіжна журналістика і журналістикознавство;
- типи, види, жанри журналістських творів;
- види журналістики;
- етичні норми та професійні стандарти в журналістській професії;
- походження, розвиток та функціонування системи журналістських творів, їхній зміст і засоби його вираження;
- природа журналістської творчості в контексті масовокомунікаційної діяльності;
- історія журналістикознавчої думки;
- теоретико-методологічні засади дослідження журналістики;
- теорії та концепції журналістики у світовій та вітчизняній науці.
- теорії та концепції соціальних комунікацій як виду соціального інжинірингу, види соціальних комунікацій;
- закономірності розвитку суспільної комунікаційної системи;
- історія та становлення соціальнокомунікаційних інститутів суспільства;
- засоби масової комунікації як вид соціальнокомунікаційних інститутів, їх класифікації, змістовно-функціональні, техніко-технологічні та організаційні (зокрема редакційні) особливості;
- електронні засоби масової комунікації в системі соціальних комунікацій суспільства;
- медіакомунікації в системі соціальних комунікацій;
- інституціоналізація в соціальнокомунікаційній сфері;
- етапи становлення соціальнокомунікаційних структур, форм та процесів;
- розвиток соціальнокомунікаційної культури суспільства;
- стратегія розвитку соціальних комунікацій, концепції трансформації комунікаційних систем, комунікаційні канали;
- комунікаційні відносини у суспільстві, теорія комунікаційних потреб, цілей, завдань, смислів;
- методологія наукових дисциплін соціальнокомунікаційного циклу;

- історія наукової думки про соціальні комунікації та тенденції її розвитку;
- розвиток наук про соціальні комунікації, розвиток медіадосліджень в Україні та світі;
- аудиторія засобів масової комунікації;
- комунікаційні ефекти, моделі, засоби і технології медійного впливу;
- специфіка організації управління засобами масової комунікації;
- професіологічні аспекти підготовки кадрів для сфери соціальних комунікацій.
- теоретико-методологічні засади дослідження видавничої справи та редагування;
- історія наукової думки про видавничу справу та редагування;
- історія та сучасні тенденції розвитку видавничої справи;
- ринкові моделі видавничої діяльності;
- історія редакційно-видавничої справи;
- стандартизація у видавничій справі;
- теорія, методика та специфіка редагування різних типів видань;
- соціально-функціональні, конструктивні, знакові, поліграфічні та художньо-технічні характеристики видань;
- види та типи забезпечення редакційно-видавничої діяльності;
- теоретико-методичні та організаційні засади функціонування видавництва, у т.ч. електронних;
- організація друку в Україні та за кордоном;
- міжнародне співробітництво у видавничій справі;
- підготовка кадрів для редакційно-видавничої справи в Україні та за кордоном, розроблення та впровадження нових професійних стандартів підготовки кадрів для видавничої діяльності.
- історія, теорія та методологія формування середовищ взаємодії суб'єктів соціальної діяльності;
- соціальнокомунікаційні технології та їх види;
- соціальнокомунікаційні технології позиціонування суб'єктів соціальної діяльності в суспільстві (зв'язки з громадськістю, реклама, іміджмейкінг, бізнес-комунікації тощо);
- комунікаційний образ суб'єктів суспільних відносин;
- управління прикладними соціальнокомунікаційними технологіями;
- організація діяльності служб та агенцій (зв'язків з громадськістю, рекламних агенцій тощо);
- спеціалізовані PR-технології (політичні, консалтингові тощо);
- публічні зв'язки з державними структурами;
- прес-стратегія та форми її реалізації в соціальнокомунікаційному середовищі;
- концепція іміджмейкінгу;
- маркетингові комунікації;
- аналітична підтримка PR-діяльності;
- етичні й правові аспекти в системі прикладних

- соціальнокомунікаційних технологій;
- прикладні соціальнокомунікаційні технології в управлінні проблемами й кризами;
 - історія наукової думки про соціальнокомунікаційні технології;
 - теоретико-методологічні засади досліджень розвитку й використання соціальнокомунікаційних технологій;
 - підготовка кадрів у галузі прикладних соціальнокомунікаційних технологій.
 - теорія та методологія соціальної інформатики;
 - інформаційне суспільство та інформаційний простір;
 - сучасні концепції і закономірності розвитку соціальної інформації;
 - інформаційна інфраструктура суспільства та її трансформації;
 - інформатизація соціальних комунікацій;
 - технології формування, організації та використання інформаційних ресурсів, інформаційний менеджмент;
 - формування та розвиток інформаційно-когнітивних технологій;
 - стандартизація та системи управління якістю у сфері соціальної інформації;
 - масова інформація в системі соціальної інформації;
 - інформаційний аудит та консалтинг;
 - інформаційний аналіз засобів передачі повідомлень у суспільстві;
 - інформаційно-пошукові ресурси і стратегії в системі засобів масової комунікації;
 - дослідження тенденцій розвитку та концептуально-змістове моделювання програмних, апаратних, лінгвістичних засобів для автоматизованих систем у соціальнокомунікаційних структурах і галузях;
 - інформаційно-пошукові системи та мови в соціальнокомунікаційних структурах;
 - інформаційно-аналітичні структури, їх функції в системі соціальних комунікацій та соціального управління;
 - бібліотечна інформологія, бібліометричні та наукометричні дослідження в інформаційних масивах;
 - інформаційні сервіси та інформаційний менеджмент бібліотек;
 - інформаційно-аналітична діяльність бібліотек та документально-комунікаційних установ;
 - методика, організація та технологія інформаційно-аналітичної діяльності, інформаційний моніторинг;
 - історія наукової думки про соціальну інформацію;
 - підготовка кадрів для галузі соціальної інформатики, розроблення та впровадження нових професійних стандартів підготовки кадрів.